

Puumalan kunnan talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025-2027

Kunnanhallitus 9.12.2024 § 168 Liite 1

Kunnanvaltuusto 16.12.2024 § xx Liite 1

1 Sisällysluettelo

1	TALOUSARVION RAKENNE	1
2	TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT	2
2.1	Kuntastrategia.....	2
2.2	Kunnan tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2025.....	6
2.3	Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys.....	9
2.4	Puumalan tilannekuva ja talouden kehitys.....	16
2.5	Kunnan taloudellinen tilanne	17
2.6	Kunnan talouden oletettu kehitys sekä talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2025–2027 perustelut	19
2.7	Henkilötyövuodet	24
2.8	Muut ei-taloudelliset asiat.....	24
2.9	Riskien hallinta ja keskeisimmät riskit	25
2.10	Vuoden 2025 talousarvion täytäntöönpano-ohje	27
2.11	Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	29
2.11.1	Kiinteistöosakeyhtiö Puumalan Vuokratalot.....	29
2.11.2	Asunto Oy Puumalan Keskitalo.....	29
2.11.3	Kiinteistö Oy Puumalan Keskusvarikko	29
3	KÄYTTÖTALOUSOSA	30
3.1	Taloussuunnitelma 2025–2027.....	32
3.2	Toimintakulut vuonna 2025	33
3.3	Käyttötalouden menot ja tulot vuonna 2025	34
4	KÄYTTÖTALOUS TOIMIALOITTAIN	35
4.1	Hallintopalveluiden toimiala.....	35
4.1.1	Keskusvaalilautakunta.....	36
4.1.2	Kunnanvaltuusto.....	36
4.1.3	Tarkastuslautakunta.....	37
4.1.4	Kunnanhallitus	37
4.1.5	Ympäristöterveydenhuolto	38
4.1.6	Hallinto- ja talouspalvelut.....	38
4.1.7	Elinvoimapalvelut	39
4.2	Hyvinvointipalvelujen toimiala	40
4.2.1	Hyvinvointilautakunta.....	40
4.2.2	Opetuspalvelut	41
4.2.3	Varhaiskasvatuspalvelut.....	42
4.2.4	Nuoriso- ja liikuntapalvelut.....	43

4.2.5	Aikuiskoulutuspalvelut.....	44
4.2.6	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	45
4.3	Tekninen toimiala	46
4.3.1	Tekninen lautakunta	46
4.3.2	Yhdyskuntapalvelut.....	47
4.3.3	Pelastuspalvelut.....	48
4.3.4	Kiinteistöpalvelut	48
4.3.5	Ympäristövalvonta	49
4.3.6	Kaavoitus- ja tonttipalvelut.....	50
4.3.7	Asumispalvelut	51
4.3.8	Ruokahuolto- ja puhtaanapidon palvelut.....	52
5	INVESTOINNIT	53
6	RAHOITUSLASKELMA.....	60
6.1	Laina.....	61
6.2	Konsernilaina	62
7	POISTOSUUNNITELMA.....	63

1 TALOUSARVION RAKENNE

Kuntalain (410/2015, 110 §) mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvio koostuu käyttötalousosasta, tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Yleisperustelut

Yleisperusteluissa esitetään katsaus kansan- ja kunnallistalouden kehityksestä, jotka luovat taloudelliset lähtökohdat tulevien vuosien suunnittelulle. Yleisperusteluihin sisältyy lisäksi mm. toimintaympäristön ja siinä tapahtuneiden muutosten kuvaus, riskien arviointi, henkilöstölinjaukset sekä vähintään kerran valtuustokaudessa tarkistettava kaupunkistrategia ja kehittämisohjelmien keskeisimmät toimenpiteet.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa esitetään toimialojen palvelusuunnitelmat ja toimenpiteet, tavoitteet ja mittarit, joilla toteutetaan kuntastrategiaa.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa on esitetty tuloslaskelma analysoituna.

Investointi- ja rahoitusosa

Investointi- ja rahoitusosassa investoinneista esitetään menot ja tulot, jotka tarvittaessa eritellään hankekohtaisesti. Kunnan investointiohjelma on koottu kokonaisuudessaan investointiosaan. Rahoituksen osalta esitetään meno- ja tuloarvioina pitkäaikaiseen rahoitukseen liittyvät menot ja tulot. Rahoitusosa sisältää rahoituslaskelman. Sen tiedot kerätään tuloslaskelmaosan lisäksi investointiosasta ja rahoitusosan taulukoista.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

2 TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

2.1 Kuntastrategia

Puumalan kuntastrategia pohjautuu yhteisille arvoille, jotka ohjaavat kunnan ja luottamushenkilöiden toimintaa. Puumalan kunnan arvot ovat asiakaslähtöisyys, avoimuus, positiivisuus, tasa-arvoisuus ja yhteistyökykyisyys.

Puumalan kunnan visio

Saaristokunta Puumala on vuonna 2026 uuden työn ja rohkeiden ratkaisujen kunta, joka on hyvinvoivien ihmisten turvallinen koti Saimaalla.

Kuntastrategiassa on viisi painopistettä, joilla on omat tavoitteensa ja tavoitteilla mittarit. Strategian tavoitetasojen toteutumista raportoidaan puolivuotisraportin ja tilinpäätöksen yhteydessä.

HYVINVOINTI	tavoitetaso vuodelle 2025
Ikävakioitu sairastavuusindeksi	113
Osallistavien toimenpiteiden lukumäärä (esim. tilaisuudet, ennakoarvioinnit)	ennakoarvioinnit otettu käyttöön
Kansalaisopiston opiskelijamäärä ja opetustunnit	3200 tuntia opiskelijamäärä kasvava
Asiakastyytyväisyyskysely kunnan palveluista joka toinen vuosi	Asiakastyytyväisyyskysely toteutettu ja arvosana vähintään hyvä
Veropohjan kehitys	positiivinen
Vuosikate kattaa poistot	tavoite keskipitkällä aikavälillä
Käyttötalouden menokehitys	menokehitys maltillinen, inflaatiosta johtuvaa menokehitystä ei tule ylittää
Lainakanta	ei lainanottotarvetta vuonna 2025

LAATUASUMINEN	tavoitetaso vuodelle 2025
Myydyt kunnan tontit / vuosi	2 kpl / vuosi
Omakotitalojen ja vapaa-ajan asuntojen rakennusluvut / vuosi	omakotitalojen rakennuslupia 4 kpl / vuosi vapaa-ajan asuntojen rakennuslupia 20 kpl / vuosi
Käyttötarkoituksen muutosten määrä / vuosi	10 kpl / vuosi

SAIMAA	tavoitetaso vuodelle 2025
Pistohiekan tonttien myynti/maanvuokrasopimukset	2 kpl / vuosi
Vierasvenesataman kävijämäärä (yöpymiset)	1400 (vuonna 2024 n. 1300)
Sataman asiakastyytyväisyyskysely	Laitetaan toimeen vuoden 2024 kyselyn johtopäätöksenä tehtävät toimenpiteet. Toteutetaan seurantakysely syksyllä 2025.

YRITTÄJYYS	tavoitetaso vuodelle 2025
Yritysten lukumäärän nettomuutos	positiivinen
Kuntabarometrin tulos	Ei mittausta vuonna 2025.
Yksityisten työpaikkojen lukumäärä	kasvava
Työttömyysaste	alle 8,2

LAPSIPERHEET	tavoitetaso 2025
Asiakaskysely lapsiperheille joka toinen vuosi	toteutetaan kysely
Lapsiperheiden osuuden kehitys	kasvava
Vaikutusarviointien toteuttaminen / vuosi	2 lapsivaikutusten arviointia
Yrittäjyyskasvatusta tukevat toimenpiteet	Yrittäjyyskasvatuspolun rakentaminen osaksi koulun oppimispolkua

HENKILÖSTÖPOLITIikka

Puumalan kunta on vetovoimainen työpaikka

Tavoite- ja arviointikeskustelujen merkitystä nostetaan osaamisen tunnistamisessa ja kehittämisessä (strategiset tavoitteet – henkilökohtaiset tavoitteet – osaamisen kehittäminen)

Eläköitymisiin varaudutaan koko organisaation tasolla

Sijaistajalla on riittävät tiedolliset ja taidolliset valmiudet tehtävän hoitamiseen

Työhyvinvointia rakennetaan yhdessä työnantajan ja työntekijöiden kanssa

OMISTAJAPOLITIikka

Hankevetoinen eteneminen muutostöissä/kiinteistöhankinnassa. Laajemmat muutostyöt vaativat perusteellisen riskiarvion ja yritysvaikutusten arvioinnin.

Kunnan omiin palvelutarpeisiin hankittava kiinteistöjen pinta-ala ei kasva ilman erityisiä perusteita

Kunnan omat tilat ovat terveellisessä ja turvallisessa kunnossa.

Sijoitustoiminnan perusteet pidetään ajan tasalla.

2.2 Kunnan tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2025

Kuntastrategian tavoite	Tavoitetta toteuttava toimenpide vuodelle 2025	Vastuuhenkilö
PAINOPISTE: LAPSIPERHEET		
Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallin toimeenpano, jalkauttaminen ja vaikutusarviointien toteuttaminen	LYK-tunnustuksen saaminen, lapsivaikutusten arviointien tekeminen (kirjastotila ja perhepuisto)	Hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja
Lapsen oikeuksien toteutuminen kaikkien lasten kohdalla, etenkin haavoittuvassa ja syrjäytymisuhan alla olevilla	Lapsen oikeuksien tunnetuksi tekeminen uusille valtuutetuille ja kunnan työntekijöille	Hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja
PAINOPISTE: HYVINVOINTI		
Pelastustoimi ja ensihoito palvelevat 24 / 7 Puumalassa myös hyvinvointialueelle siirtymisen jälkeen	Edunvalvonta Eloisan suuntaan yhteistyössä muiden kuntien kanssa moniammatillisen yksikön säilymiseksi Puumalassa	Kunnanjohtaja
Puumala tunnetaan erinomaisesta asiakaspalvelusta	Viestinnän vahvistaminen kunnan päätöksenteosta ja palveluista sekä investoinneista ja toimenpiteistä	Kunnan johtoryhmä
	Sähköiseen arkistointiin siirtymisen valmistelut	Hallintopäällikkö
Digitaalisen palvelun Puumala	Verkkosivujen kehittäminen	Hallintopäällikkö Markkinointipäällikkö
	Tietoturvallisuuden kehitysprojekti	Hallintopäällikkö
Onnellinen ja toimintakykyinen kuntalainen	Liikuntaneuvonnan resurssitarpeen kartoitus (hanketoiminnan jälkeinen tilanne)	Vapaa-aikasihteeri, liikunnanohjaaja
	Talviaikainen liikunta: uuden tasamaaladun käyttöönotto	Tekninen johtaja
	Monialaisen verkoston lakisääteisten tehtävien kehittäminen (Nuorisolaki 9§): yhteistyön vahvistaminen viranomaisten kanssa	Hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja, vapaa-aikasihteeri
	Yhteistyön kehittäminen hyvinvointialueen perheteriimin, perhekeskusverkoston, neuvolan ja muiden yhteistyötahojen kanssa ⇒ kohtaamispaikkatoiminnan aloittaminen ja vakiinnuttaminen päiväkodilla	Päiväkodin johtaja

PAINOPISTE: HYVINVOINTI		
Onnellinen ja toimintakykyinen kuntalainen	Yhteistyön vahvistaminen varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen välillä: lukemiskulttuurin tukeminen sekä toiminnallisen opetuksen vahvistaminen mm. Liikkuva koulu -hankkeen avulla	Perusopetuksen rehtori Päiväkodin johtaja
	Kotiseutupolun arviointi ja päivittäminen opetushenkilöstön yhteistyönä	Perusopetuksen rehtori
Vahvistetaan kuntalaisten ja monipaikkaisten ihmisten osallistumismahdollisuuksia kunnan kehittämiseen	Perhepuiston toteutus keväällä 2025	Hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja, tekninen johtaja, vapaa-aikasihteeri
	Kotiniemen leikkipaikan uusiminen uimarannan yhteyteen	Tekninen johtaja
	Kulttuurikummitoiminnan aloittaminen	Kulttuuri- ja hyvinvointijohtaja, markkinointipäällikkö
	Somemummo tai -vaari: toiminnan ohjeistuksen laatiminen ja toiminnan aloittaminen	Kulttuuri- ja hyvinvointijohtaja, markkinointipäällikkö
	Uuden kirjasto- ja kulttuuritalan toteuttaminen kuntalaisia kuullen	Kirjastohankkeesta vastaava työryhmä
	Kansalaisopiston musiikinopetuksen ja musiikkiesitysten kehittäminen	Kulttuuri- ja hyvinvointijohtaja
PAINOPISTE: YRITTÄJYYS		
Mahdollistetaan osaavan työvoiman saatavuus yrityksille	Mikkelin seudun työllisyyspalvelualueen ja kunnan elinkeinopalveluiden yhteistyön mallintaminen sekä yhteinen viestintä yrityksille.	Kunnanjohtaja
Kunta toimii yrittäjän tukena omistajanvaihdoksissa	Omistajanvaihdoksiin valmistautuminen ja yrittäjien tietoisuuden kasvattaminen	Elinkeinokehittäjä
Kunta toimii yritysten kumppanina yritysten perustamis-, kasvu- ja kehittämisvaiheissa	Kantatie 62 varrelle hankitaan digitaalinen mainostaulu	Elinkeinokehittäjä
	Toimitilaratkaisujen kehittäminen ja toimitilojen markkinointi	Kunnanjohtaja Elinkeinokehittäjä Markkinointipäällikkö Tekninen johtaja
	Luotsiaseman ja Taunolan tontin alueen kehittäminen konseptisuunnitteluun pohjautuen	Kunnanjohtaja

PAINOPISTE: SAIMAA		
Laiturikapasiteettia kasvatetaan sekä kirkonkylässä että Pistohiekalla	Pistohiekan venesataman toinen vaihe -hankkeen toimeenpano	Tekninen johtaja
Reitistöinfrastruktuurin laajentuminen ja huolto maanomistajien, kuntien, yrittäjien ja yhteisöjen yhteistyöllä.	Tarinareitti 62 -selvityksen pohjalta toteutetaan reittitoimitukset ja laaditaan investointituen rahoitushakemus.	Rakennustarkastaja
	Kivisalmen satama-alueen kehittäminen yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa	Kunnanjohtaja
	Lieviskänjoen melontareittihankkeen viimeistely	Tekninen johtaja ja ympäristösihteeri
Kirkonkylän ja sataman yleissuunnitelman toimenpiteitä viedään päätöksentekoon ja toteutukseen koko strategiakauden	Kantatie 62 ja Keskustien liittymän kehittäminen ympäristötaideteoksella	Kunnanjohtaja ja tekninen johtaja
	Keskustien yleisilmeen kehittäminen: - valopylväisiin asennettavilla bannereilla. Yrityksille tulee mahdollisuus ostaa mainospaikkoja. - opastussuunnitelman hankinta ja opasteiden hankinta - toimitilojen markkinointi	Markkinointipäällikkö (yritysmyyntin osalta elinkeinokehittäjä)
Satamapalvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja satama-alueen palvelutyyli ja -kulttuuri tunnetaan ensiluokkaisuudestaan	Satamamestarimallin jatkaminen kesällä 2025 ja Satamapaikka.com -palvelun edelleen kehittäminen	Tekninen johtaja
Saimaa Geopark tunnetaan kansainvälisenä matkailualueena, johon alueen yritykset ovat toimintoineen kiinnittyneet	Liehtalanniemen tunnettavuuden edistäminen Museoviraston ohjeiden mukaiset korjaukset	Kulttuuri- ja hyvinvointijohtaja, markkinointipäällikkö Tekninen johtaja
PAINOPISTE: LAATUASUMINEN		
Edistetään kerrostalo- ja rivitaloasumisen asuntotuotantoa	Vanhan sairaalan alueen kehittäminen siten, että alueelle järjestetään investorin haku Vähähiilinen saaristokoti -konseptisuunnitelmaan pohjautuen.	Tekninen johtaja ja kunnanjohtaja
	Koulukartanon käytön lisääminen esim. asumisen mahdollistamisella	Tekninen johtaja ja asuntosihteeri
	Puretaan sovittu Senioritalojen rivitalokohde	Tekninen johtaja ja asuntosihteeri

PAINOPISTE: LAATUASUMINEN		
Kasvatetaan omarantaisten tonttien tarjontaa	Kanttorilanrannan maa-alueen hankinta kunnalle	Kunnanjohtaja

2.3 Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys

Julkisen talouden suhdannenäkymä

Valtiovarainministerin taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talous näyttäisi selittäneen taantumaa. Bruttokansantuote (BKT) supistuu vielä 0,2 prosenttia vuonna 2024, mutta kasvu on käynnistynyt vuoden alkupuoliskolla. Loppuvuotta kohden talouden toipumisen odotetaan vahvistuvan. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku tukevat kulutusta ja investointeja. Vuosina 2025 ja 2026 kasvu nopeutuu ja on 1,7 ja 1,5 prosenttia vuodessa. Julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus hidastavat kotimaisen kysynnän kasvua ja nostavat hintoja ennustejakson alussa, kun taas työllisyystoimet kasvattavat työn tarjontaa läpi ennustejakson.

Suomen talouden kehitys on ollut viime vuosina selvästi heikompaa kuin euroalueella keskimäärin. Suomessa tuotanto laski vuoden 2022 toisen neljänneksen jälkeen vuoden 2023 loppuun mennessä yhteensä noin 2,5 prosenttia. Tuotannon laskun takana olivat hintojen ja korkojen nousu sekä Venäjän hyökkäyssodan suorat vaikutukset Suomen talouteen. Sekä sodan että korkojen nousun epäsuorat vaikutukset ovat olleet Suomessa suuremmat kuin euroalueen maissa keskimäärin.

Venäjän talouden ja kaupan merkitys Suomelle oli ennen hyökkäystä suurempi kuin useimmille euroalueen maille. Korkojen nousun vaikutus on ollut muita maita voimakkaampi, koska Suomessa asuntoluotoista 94 prosenttia on vaihtuvakorkoisia ja korkojen nousu on välittynyt reaalityömarkkinoille nopeasti.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan työllisyys laskee vuonna 2024, mutta kasvaa vuodesta 2025 lähtien tuotannon kasvun ja työllisyystoimien ansiosta. Vuoteen 2026 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,1 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7,2 prosenttiin.

Julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan olevan 3,7 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2024. Alijäämä alkaa kuitenkin vähitellen supistua talouden elpymisen sekä hallituksen toimien myötävaikutuksella.

Vuonna 2025 alijäämä on 3,2 prosenttia ja vuonna 2028 2,1 prosenttia. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon suuret alijäämät sekä talouden heikko suhdanne kasvattavat velkasuhdetta nopeasti ennustejakson alussa. Vuonna 2024 velkasuhde nousee yli 80 prosentin suhteessa BKT:hen, josta se kasvaa vähitellen 86 prosenttiin vuonna 2028. Kestävyyssvajaan arvioidaan olevan 2 % suhteessa BKT:hen.

Lähde: [Valtiovarainministeriö 2024](#).

Kuntatalouden tila

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos vahvistui lähes 0,5 mrd. eurolla 1,75 mrd. euroon vuonna 2023. Vuosikate riitti kattamaan sekä poistot että nettoinvestoinnit. Vaikka vuosikatteen ja tulokset ovat olleet vahvoja koko 2020-luvun, vasta vuonna 2023 toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi koko kuntataloudessa positiiviseksi. Tuloksen paranemisen taustalla olivat pääosin sote-uudistukseen liittyvät

kertaluonteiset erät. Sote-uudistuksen johdosta talouden volyyymien supistumisen lisäksi myös tulo- ja menorakenteissa tapahtui merkittäviä muutoksia. Sote-uudistus myös vaikeuttaa talouden tunnuslukujen muutosten vertailua aiempiin vuosiin.

Myös kuntakohtaisesti tarkasteluna vuoden 2023 tulokset olivat varsin vahvoja. Vahvimmat vuosikatteen ja tulokset olivat suurissa yli 100 000 asukkaan kunnissa, kun taas heikoin tilanne oli pienissä alle 2 000 asukkaan kunnissa. Negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä, 15, oli edellisvuosien tapaan alhainen.

Emokuntien talouden vahvistuminen pääosin sote-uudistuksen kertaluonteisten erien johdosta vahvisti myös kuntakonsernien taloutta. Kuntakonsernien yhteenlaskettu tulos vahvistui vajaalla 0,5 mrd. eurolla 2,1 mrd. euroon. Negatiivisten tilikauden tulosten määrä lähes puoliintui edellisvuodesta määrän ollessa 53, kun vuonna 2022 määrä oli 99 kuntakonsernia.

Kuntakonsernien yhteenlaskettu lainamäärä väheni huomattavasti vuodesta 2022. Vähennystä oli kaikkiaan lähes 4,8 mrd. euroa lainamäärän ollessa 38,8 mrd. euroa. Vähenneminen johtui sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien lainojen siirtymisestä hyvinvointialueille. Nettoluotonanto eli toiminnan ja investointien rahavirta oli kuitenkin noin 0,5 mrd. euroa negatiivinen, joten investointeja on jouduttu rahoittamaan lainoilla ja kertyneillä rahavaroilla. Aiempien vuosien tavoin suurilla kaupungeilla oli selvästi suurimmat asukaskohtaiset lainamäärät ja pienillä kunnilla pienimmät. Sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien lainojen siirtyminen kuntayhtymiltä hyvinvointialueille lisäsi tätä eroa entisestään.

Lähde: [Valtiovarainministeriö 2024, Kuntatalousohjelma vuodelle 2025.](#)

Valtion talousarvioesityksen vaikutukset kunnille

Valtion talousarvioesitys sisältää lukuisia kuntatalouteen vaikuttavia toimenpiteitä, joista useimpien nettovaikutus kuntatalouteen on lähellä neutraalia tai hieman vahvistava. Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutusten arvioidaan vahvistavan kuntataloutta kokonaisuudessaan noin 270 milj. euroa suhteessa edellisen vuoden talousarvioon.

Vuonna 2025 valtio osoittaa kuntien valtionapuihin noin 5,6 mrd. euroa. Tästä summasta on noin 4,7 mrd. euroa laskennallisia valtionosuuksia, noin 0,5 mrd. euroa kuntien verotulomenetysten korvauksia ja loput 0,4 mrd. euroa muita valtionapuja.

Laskennalliset valtionosuudet kasvavat edeltävään vuoteen nähden noin 970 milj. euroa ja valtionavustukset kunnille alenevat muun muassa valtiontalouden säästöjen seurauksena noin 230 milj. eurolla.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2025 noin 3,4 mrd. euroa. Valtionosuus kasvaa vuoden 2024 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 875 milj. eurolla ennen kaikkea vuoden 2025 alussa voimaan tulevan TE-palvelu-uudistuksen ja kotoutumislain kokonaisuudistuksen seurauksena.

Ensi vuonna valtionosuutta lisää myös sote-uudistuksen valtionosuusvaikutuksia lieventävä valtionosuuden lisäys, 277 milj. euroa. Valtionosuutta nostavat myös indeksikorotus ja kustannustenjaon tarkistus. Valtionosuutta puolestaan vähentävät muun muassa sote-uudistuksen siirtolaskelmien tarkentuminen, vuodelle 2024 tehdyn määräaikaisen valtionosuuslisäyksen poistuminen ja hallitusohjelman mukainen indeksikorotuksen 1 %-yksikköä vastaava vähennys.

Hallitus uudistaa esi- ja perusopetuksen tuen, johon kohdennetaan peruspalvelujen valtionosuuden lisäyksenä 38,2 milj. euroa vuonna 2025. Perusopetusta vahvistetaan myös lisäämällä tuntijakoon kolme vuosiviikkotuntia. Tähän osoitetaan 8,6 milj. euroa peruspalvelujen valtionosuuden lisäyksenä.

Peruspalvelujen valtionosuuden tasoon vaikuttaa vuonna 2025 myös palkkatuen myöntämiseen kunnille ja kuntayhtymille valmisteltu muutos, jonka mukaan palkkatuen myöntäminen vähentyisi 37 milj. eurolla vuodessa. Muutos otetaan huomioon vähennyksenä kunnan peruspalvelujen valtionosuudessa. Kunnan työllistämismenettelyä koskeva sääntely kumotaan, mikä vähentää kuntien valtionosuutta 18,7 milj. euroa ja tuo kuntien omaa rahoitusta vastaavan noin 31 milj. euron säästön. Kuntien roolia kotoutumisen edistämässä vahvistetaan 1.1.2025 voimaan tulevalla kotoutumislailalla. Kunnille myönnettävä valtionosuus on noin 12,6 milj. euroa.

Kuntien normien keventämisen ja kokeilujen ohjelma pyrkii vahvistamaan kuntien toimintaedellytyksiä purkamalla normeja ja edistämällä kokeiluja. Ohjelmassa kerättiin kunnilta norminpurkuehdotuksia, joista 160 on käsiteltävänä eri säädös- ja kehittämishankkeissa. Lisäksi hallitus päätti kevään 2024 kehysriihen yhteydessä kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisestä julkisen talouden vahvistamiseksi. Osana kokonaisuutta kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan 22,7 milj. euron valtionosuuden vähennys vuonna 2025.

Kunnallisverotuksen efektiivisyyttä lisätään poistamalla tulosta tehtävä ansiotulovähennys ja kasvattamalla vastaavasti ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Tämä vauhdittaa kunnallisverotulojen kasvua vuonna 2025, mutta kuntien verotulomenetysten korvauksia alennetaan kunnallisverotuoton kasvua vastaavasti. Kuntien verotulomenetysten korvaukset ovat 540,5 milj. euroa vuonna 2025.

Kiinteistöverouudistusta koskeva hallituksen esitys on suunniteltu annettavaksi syksyllä 2024. Uudistuksen tavoitteena on päivittää rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan niiden todellisia arvoja. Tarkoituksena ei ole vaikuttaa kiinteistöverotuksen tasoon, vaan kunnat voivat asettaa kiinteistöveroprosenttinsa siten, että verokertymä pysyy aiempien vuosien tasolla.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat vuoden 2025 talousarvioesityksessä arviolta 1,3 mrd. euroa. Ne kasvavat edellisen vuoden varsinaiseen talousarvioon verrattuna 91 milj. euroa. Hallinnonalan valtionavustuksista kunnille kohdistuu arviolta 208 milj. euroa. Hallinnonalalla valtionavustusten tasoa alennetaan hallituksen päätösten mukaisesti yhteensä 70 milj. euroa vuonna 2025 ja 145 milj. euroa vuodesta 2026 lukien.

Vuoden 2025 kuntiin vaikuttavat uudet säästötoimet kohdistuvat pääasiassa esittävän taiteen ja museoiden käyttökustannusten valtionosuuksiin sekä kuntien liikuntapaikkarakentamisen avustusten vähentämiseen.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusta vähennetään yhteensä 120 milj. eurolla vuodesta 2025 alkaen. Valtionosuuden vähennys on 62,6 milj. euroa, josta noin 40,7 milj. euroa arvioidaan kohdistuvan kuntiin.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta kunnille korvataan pakolaisten vastaanotosta aiheutuvia kustannuksia laskennallisen perusteen tai todellisten kustannusten mukaan. Vuonna 2025 korvauksia arvioidaan maksettavan kunnille yhteensä noin 98,1 milj. euroa. Pakolaiskiintiö vuosina 2025–2028 on hallitusohjelman mukaisesti 500 henkilöä/vuosi. Laskennallisia korvauksia maksetaan vuodesta 2025 lähtien aiempaa lyhyemmältä ajalta. Lisäksi kotoutumisen laskennallisiin korvauksiin tehdään 58 milj. euron vähennys vuonna 2025.

Sosiaaliturvarahastojen säästöjen kanavointi ja sairauspäivärahan laskukaavan muutokset ovat kokonaisuutena kuntataloutta vahvistavia muutoksia. Vuoden 2025 alusta voimaan tulevaksi esitetty kanavointitarkaisu vahvistaisi kuntataloutta vuositasolla noin 89 milj. eurolla.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla kuntia koskevia toimenpiteitä ovat julkisen henkilöliikenteen ostojen tukeminen, MAL-sopimusmenettelyiden jatkaminen sekä valtionrahoituksen ohjaaminen kuntien kävelyä ja pyöräilyä edistäviin hankkeisiin. Ympäristöministeriön hallinnonalalla rahoitusta kohdennetaan pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen ja asumisneuvonnan kehittämiseen vuodelle 2025.

Oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvana toimenpiteenä uudistetaan lunastuslain korvauserusteet. Uudistuksella on vaikutusta kunnan maanhankinnan edellytyksiin.

Lähde: [Valtiovarainministeriö 2024, Kuntatalousohjelma vuodelle 2025.](#)

Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino syvenee lähivuosina

Kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2024 jyrkästi, kun viime vuoteen kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän vuonna 2024 noin miljardi euroa negatiiviseksi.

Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino syvenee edelleen lähivuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointipaineiden ja sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena. Hallituksen päätösten nettovaikutus on kokonaisuudessaan kuntataloutta hieman vahvistava, vaikka kuntien tehtävien ja velvoitteiden purkamisesta arvioituja säästöjä onkin maltillistettu aiemmin arvioidusta. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta uhkaa heikentyä vuosina 2025–2028 noin 1,9–2,1 mrd. euroa negatiiviseksi.

Vuonna 2023 kuntatalouden lainakanta oli noin 19,9 mrd. euroa, ja painelaskelmassa se uhkaa nousta tarkastelujakson lopulla 28,0 mrd. euroon. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino edellyttää palveluiden sopeuttamista käytettävissä oleviin tuloihin.

Lähde: [Valtiovarainministeriö 2024, Kuntatalousohjelma vuodelle 2025.](#)

Kuntien verotulot kasvavat ensi vuonna kohtalaisesti

Vuonna 2025 kuntien verotulojen ennustetaan kasvavan 4,2 prosenttia vuodesta 2024. Vuonna 2025 kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan noin 10,3 mrd. euroa ja kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 1,8 mrd. euroa. Kiinteistöveron tuotto olisi arvion mukaan noin 2,4 mrd. euroa vuonna 2025. Uuden kaivosmineraaliveron tuoton arvioidaan olevan noin 32 milj. euroa vuonna 2025. Tästä kaivosten sijaintikuntien osuus olisi noin 19 milj. euroa.

Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella hallitusohjelmaan ja julkisen talouden sopeutukseen liittyvät veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Yhteisöveron tuoton ennustamisen lähtökohtana on viimeisimmän valmistuneen verotuksen mukainen yhteisövero, jota muutetaan arvioidun tuloskehityksen mukaisesti. Tämän lisäksi ennusteessa otetaan huomioon veroperustemuutokset.

Laskennallinen talouden sopeutus paine kasvaa kehyskauden lopussa kaikissa kuntakoryhmissä. Kuntatalousohjelmassa kuntien rahoitusaseman muutosta arvioidaan koko maan näkymien ohella myös kuntakoryhmittäin. Kevään 2024 kuntatalousohjelmaan verrattuna kuntatalouden lähivuosien kehitysnäkymät ovat heikentyneet koko maan tasolla ja kuntakoryhmittäin.

Kunnallisveron laskennallinen korotuspaine kasvaa tarkastelukauden loppua kohden mentäessä koko maan tasolla, mutta vuonna 2028 tilanne tasoittuu vuoden 2023 valtionosuuksien takaisinperinnän ja hallitusohjelman mukaisen peruspalvelujen valtionosuuden indeksijarrun poistuessa. Erityisesti pienemmissä kuntakoryhmissä laskennallinen veroprosentin korotuspaine kasvaa joinakin vuosina merkittävästi. Laskennallinen korotuspaine näkyy myös negatiivisena vuosikatteenä ja tilikauden tuloksena. Veropohjan rapautuminen voi olla kasvava uhka varsinkin pienemmissä kuntakoryhmissä, jos kehitys jatkuu väestöennusteen mukaisesti.

Tarkastelujakson aikana toiminnan ja investointien rahavirta laskee koko maan tasolla ja kaikissa kuntakoryhmissä negatiiviseksi. Heikkenevää toiminnan ja investointien rahavirtaa tarkasteluperiodilla selittävät merkittävältä osin nettoinvestointien pysyminen korkealla tasolla erityisesti suurissa kaupungeissa sekä sote-uudistuksen verohäntien poistuminen.

Vuonna 2024 negatiivisen vuosikatteen kuntia on arvion mukaan 16, mikä on hieman enemmän kuin edeltävänä vuonna. Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä kasvaa kuitenkin merkittävästi tarkastelukauden loppua kohden. Negatiivisen vuosikatteen kunnista suurin osa on alle 10 000 asukkaan kuntia, mutta kauden lopussa mukana on myös yksi yli 100 000 asukkaan kaupunki.

Kuntakoryhmittäisiin ja kuntakohtaisiin arvioihin tulee suhtautua varauksella ja pitkälle meneviä tulkintoja välttämällä, mutta tarkastelulla voidaan saada suuntaa erikokoisten kuntien talouden kehitykselle.

Lähde: [Valtiovarainministeriö 2024, Kuntatalousohjelma vuodelle 2025.](#)

Etelä-Savon alueellinen kehitysnäkymä

Etelä-Savon maakuntastrategian kärjet ovat metsä, ruoka ja vesi – luonnonvarat ja luontoarvot, niihin liittyvä osaaminen ja niiden kestävä hyödyntäminen. Alueen elinkeinorakenne on monipuolinen, yritykset ovat pääasiassa mikro- ja pienyrityksiä. Suurten veturiyritysten pieni määrä aiheuttaa osaltaan sen, että alueen TKI-toiminta on keskimääräistä vähäisempää.

Etelä-Savon metsät ovat hyväkasvuisia, runsaspuustoisia ja täällä myös hakataan vuosittain määrällisesti eniten puuta Suomessa. Puuta jalostetaan maakunnassa erityisesti mekaanisesti, päätuotteina vaneri ja muut kerrostetut tuotteet. Puunjalostuksen prosesseihin liittyvää, kansainvälisesti kilpailukykyistä laitevalmistusta on sekä kemiallisen että mekaanisen jalostuksen tarpeisiin. Puun jatkojalostamisessa olisi maakunnassa tarvetta ja potentiaalia.

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun kuitulaboratorio Savonlinnassa edistää metsä- ja teknologiateollisuuden kestävä kehitystä ja resurssien järkevää käyttöä. Tammikuussa 2024 avattiin teollisen puurakentamisen ja teknisen testauksen laboratorio. Se mahdollistaa suurtenkin rakenteiden kehittämisen ja testaamisen todellisessa mittakaavassa. Teknologiateollisuus on mekaanisen puunjalostuksen ohella merkittävä työllistäjä Etelä-Savossa. Perusteellisuudessa on useita vahvoja yritysryppäitä, esim. konepajoja ja muovituotteiden valmistajia. Vuoden 2024 alussa on Etelä-Savossa aloitettu puolustustarvikealan yritysten verkoston rakentaminen viennin edistämiseksi.

Vihreä siirtymä, satsaukset uusiutuvaan energiaan ja resurssitehokkuuteen mm. digiosaamiseen näkyvät Etelä-Savossa käynnistyneissä tai valmistelussa olevissa yrityshankkeissa laajasti. Suunniteltuja investointeja olisi enemmän kuin on myönnettävissä olevaa tukea. Tuulivoiman rakentamisessa on ollut rajoituksia Itä-Suomessa, mutta kuitenkin Niinimäen tuulivoimahanke Pieksämäellä on siirtynyt rakennusvaiheeseen ja sen arvioidaan valmistuvan vuoden 2024 loppuun mennessä.

Ruokaan liittyvät vahvuudet perustuvat vahvaan raaka-ainepohjaan, erikoistuneeseen tuotantoon ja luomuun. Etelä-Savon luomualan osaamista, tutkimusta, kehittämistä ja neuvontaa ja yrittäjiä on tuotu esille osallistumalla 2024 EU Organic Awards -kilpailun parhaan luomualan kategoriaan. Osallistuminen tuotti tulosta ja Etelä-Savo on yksi kolmesta finalistista. Etelä-Savon ruoka-alaa on markkinoitu lehdistövierailujen kautta tiiviisti osana Saimaan seudun European Region of Gastronomy juhluvuotta 2024.

Maakunnan väestö vähenee ja vanhenee. Sekä työikäisten että työllisten määrä laskee. Ilmiöllä on vakavia seurauksia. Väestökehitys vaikuttaa myös julkisiin palveluihin. Paikallismarkkinat heikkenevät, vaikka matkailijat ja vapaa-ajan asukkaat erityisesti kesäkautena kysyntätilannetta parantavatkin.

Edessä on palvelujen (koulutus, sote ym.) sopeuttaminen, mikä vaikuttaa myös yksityisten palvelujen kysyntään. Työvoiman saantivaikeudet Etelä-Savossa ovat valtaosin keskittyneet sosiaali- ja terveystalouden ammattilaisiin. Infrastruktuurin säilyttäminen nykytasollakin on haasteellista Etelä-Savossa. Harvaan asuttu alue tarvitsisi uusia ratkaisuja logistisen kilpailukykyä parantamiseen.

Muuttuja	Elokuu 2024	Elokuu 2023	Muutos vuodessa	Muutos vuodessa
Väkiluku	129 693*	130 031	-338	-0,3 %
Työttömät työnhakijat laskentapäivänä	5 641	5 188	453	8,7 %
Alle 25-v. työttömät työnhakijat	628	547	81	14,8 %
Pitkäaikaistyöttömät	1 853	1 781	72	4,0 %
Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta	10,1	9,3	-	0,8 %-yks.

Lähde: [Alueelliset kehitysnäkymät 2024.](#)

Väestönmuutokset Etelä-Savossa

Tilastokeskuksen väestönmuutosten ennakkotietojen mukaan väkiluku väheni Etelä-Savossa tammi-syyskuussa 2024 yhteensä 365 henkilön verran (-0,28 prosenttia). Alkuvuoden positiivinen kehitys kääntyi miinukselle kumulatiivisesti katsottuna heinäkuussa, vaikka väestö on vähentynyt kuukausittain katsottuna kesäkuusta lähtien, ja lisäksi huhtikuussa tuli hieman muuttotappiota. Vuonna 2023 väkiluku väheni tammi-syyskuussa 427 henkilön verran.

Etelä-Savon kunnista väkiluku kasvoi vain kahdessa kunnassa; Pieksämäellä 128 henkilön verran ja Mikkelissä 18 henkilön verran. Etelä-Savon ennakkoväkiluku oli syyskuun 2024 lopussa 129 549. Väkiluku kasvoi ennakkotietojen mukaan tammi-syyskuussa 2024 kaikkiaan yhdeksässä maakunnassa, eniten Uudellamaalla (+17 566), Pirkanmaalla (+5 135) ja Varsinais-Suomessa (+3 237). Väkiluku väheni eniten Kymenlaaksossa (-739), Etelä-Pohjanmaalla (-476), Lapissa (-366) sekä neljänneksi eniten Etelä-Savossa (-365). Väkilukuun suhteutettuna suurimmat väestötappiot olivat Kainuussa (-0,49 prosenttia), Kymenlaaksossa (-0,47 prosenttia) ja Etelä-Savossa (-0,28 prosenttia väkiluvusta). Koko maassa väkiluku kasvoi tammi-syyskuussa 2024 ennakkotietojen mukaan 25 080 henkilön verran (+0,45 prosenttia). Väestönkasvua ylläpiti muuttovoitto ulkomailta, sillä maahanmuuttoa oli 37 326 enemmän kuin maastamuuttoa. Syntyneitä oli 9 789 vähemmän kuin kuolleita. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Suomen väkiluku oli syyskuun 2024 lopussa 5 628 931.

Tammi-syyskuussa 2024 kuntien välisestä nettomuutosta (-474) ja nettosiirtolaisuudesta (+1 122) muodostuva kokonaisnettomuutto oli Etelä-Savossa yhteensä 648 henkilön verran positiivinen, kun edellisenä vuonna vastaavaan aikaan kokonaisnettomuutto oli 490 henkilön verran positiivinen.

Muuttovoittoa on tullut viime vuoden maaliskuusta alkaen kesäkuuhun 2024 asti joka kuukausi. Kolmen viimeisimmän tilastokuukauden aikana, eli heinä-syyskuussa 2024, Etelä-Savoon on tullut kuitenkin muuttotappiota, joskin kumulatiivinen muuttoliike on yhä plussalla.

Kumulatiivinen, eli koko vuoden yhteenlaskettu, muuttoliike oli Etelä-Savossa positiivinen vuosina 2021-2023 koko vuoden ajan, vaikkakin muutamina yksittäisinä kuukausina tuli muuttotappiota. Sitä aiempina lähivuosina kumulatiivinen muuttoliike on muuttunut negatiiviseksi viimeistään syyskuussa.

Kokonaisnettomuutto oli tammi-syyskuussa 2024 positiivinen kaikissa Etelä-Savon seutukunnissa; Mikkelin seutukunnassa +404, Pieksämäen seutukunnassa +240 ja Savonlinnan seutukunnassa +4.

Kokonaisnettomuutto oli positiivinen suurimmassa osassa Etelä-Savon kunnista, eniten Mikkelissä (+308), Pieksämäellä (+249) ja Kangasniemellä (+44). Negatiivinen kokonaisnettomuutto oli Enonkoskella (-12), Pertunmaalla (-10), Juvalla (-9) ja Savonlinnassa (-7).

Kokonaisnettomuutto oli tammi-syyskuussa 2024 positiivinen kaikissa maakunnissa, eniten Uudellamaalla (+16 559), Pirkanmaalla (+6 043) ja Varsinais-Suomessa (+4 512).

Syyskuun ennakkotilaston mukaan ulkomailta muutti Suomeen tammi-syyskuun aikana 48 270 henkeä ja Suomesta ulkomaille 10 944 henkeä. Maahanmuuttoja oli 7 233 vähemmän ja maastamuuttoja 811 vähemmän kuin edellisvuonna. Suomen kansalaisia maahanmuuttajista oli 5 271 ja maastamuuttajista 6 586.

Maahanmuuttojen lukumäärässä on syyskuusta 2023 eteenpäin voinut olla mukana tilapäisen suojelun nojalla Suomesta oleskeluluvan saaneita ukrainalaisia, kun heillä on ollut mahdollisuus hakea kotikuntaa.

Koko Suomessa kuntien välisiä muuttoa kertyi tammi-syyskuun aikana 223 152. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 1 049 muuttoa vuoden 2024 kuntajaon mukaan.

Tammi-syyskuussa 2024 luonnollinen väestönmuutos oli Etelä-Savossa -873. Syntyneitä oli 418 ja kuolleita 1 291. Edellisenä vuonna luonnollinen väestönmuutos oli Etelä-Savossa tammi-syyskuussa -826.

Luonnollinen väestönmuutos oli negatiivinen kaikissa maakunnissa lukuun ottamatta Uttamaata, jossa se oli 1 802 hengen verran positiivinen. Eniten luonnollinen väestönmuutos oli miinuksella Varsinais-Suomessa (-965), Satakunnassa (-943), Kymenlaaksossa (-910) ja Etelä-Savossa (-873).

Tammi-syyskuussa 2024 koko maassa syntyi ennakkotietojen mukaan 32 939 lasta, mikä on 117 lasta enemmän kuin vuonna 2023. Viimeisen 12 kuukauden (lokakuu 2023-syyskuu 2024) ennakkolliseksi kokonaishedelmällisyyslukuksi kertyi 1,25, kun kalenterivuonna 2023 luku oli 1,26.

Kokonaishedelmällisyysluku kertoo, kuinka monta lasta nainen synnyttäisi elämänsä aikana, jos syntyvyys pysyisi laskentavuoden tasolla. Kuolleiden määrä oli 42 728, mikä on 973 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin.

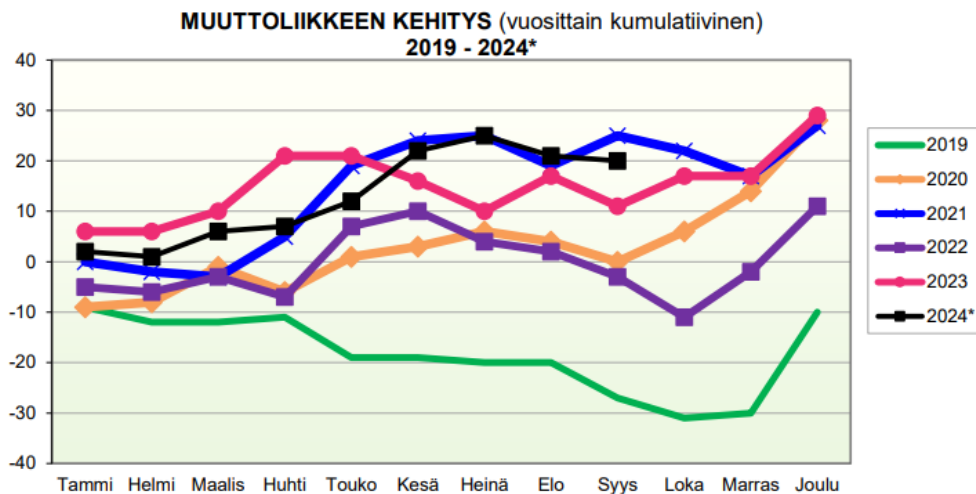
	Väkiluku vuodenvaihte 2023/2024	Luonnollinen väestönmuutos			Muuttoliike								KOKONAIS- NETTOMUUTTO (F+I=J)		Väestönlisäys 1.1.-30.9.2024 (C+J=K)		Väkiluvun korjaus (L)		KOKONAISMUUTOS 1.1. - 30.9.2024 (K+L)		Kokonaismuutos, % 1.1. - 30.9.2024		Väkiluku ENNAKKO 30.9.2024
		(A)	(B)	(A-B=C)	(D)	(E)	(D-E=F)	(G)	(H)	(G-H=I)	(F+I=J)	(C+J=K)	(L)	(K+L)									
MIKKELIN SEUTUKUNTA	68 302	269	728	-459	2 108	2 226	-118	578	56	522	404	-55	-22	-77	-0,1	68 225							
Hirvensalmi	2 062	11	35	-24	92	75	17	4	2	2	19	-5	1	-4	-0,2	2 058							
Kangasniemi	5 114	13	78	-65	156	136	20	24	0	24	44	-21	-3	-24	-0,5	5 090							
Mikkeli	51 919	219	491	-272	1 561	1 704	-143	498	47	451	308	36	-18	18	0,0	51 937							
Mäntyharju	5 522	15	62	-47	176	177	-1	30	6	24	23	-24	-1	-25	-0,5	5 497							
Pertunmaa	1 577	2	24	-22	41	65	-24	15	1	14	-10	-32	0	-32	-2,0	1 545							
Puumala	2 108	9	38	-29	82	69	13	7	0	7	20	-9	-1	-10	-0,5	2 098							
SAVONLINNAN SEUTUKUNTA	38 828	114	478	-364	1 048	1 249	-201	234	29	205	4	-360	-6	-366	-0,9	38 462							
Enonkoski	1 320	6	23	-17	44	57	-13	1	0	1	-12	-29	0	-29	-2,2	1 291							
Rantasalmi	3 297	10	43	-33	79	108	-29	31	1	30	1	-32	0	-32	-1,0	3 265							
Savonlinna	31 843	89	381	-292	833	1 007	-174	191	24	167	-7	-299	-6	-305	-1,0	31 538							
Sulkava	2 368	9	31	-22	92	77	15	11	4	7	22	0	0	0	0,0	2 368							
PIEKSÄMÄEN SEUTUKUNTA	22 784	97	262	-165	531	686	-155	406	11	395	240	75	3	78	0,3	22 862							
Juva	5 734	18	59	-41	112	145	-33	26	2	24	-9	-50	0	-50	-0,9	5 684							
Pieksämäki	17 050	79	203	-124	419	541	-122	380	9	371	249	125	3	128	0,8	17 178							
ETELÄ-SAVO	129 914	480	1 468	-988	3 687	4 161	-474	1 218	96	1 122	648	-340	-25	-365	-0,3	129 549							

Lähde: Tilastokeskus, 1.1.2024 aluejako

2.4 Puumalan tilannekuva ja talouden kehitys

Vuoden 2024 tammi-syyskuun aikana Puumalan väkiluku on vähentynyt 10 henkilön verran. Syntyvyys on ollut aiempia vuosia hieman paremmalla tasolla ja lapsia on syntynyt yhdeksän. Kuolleisuus on ollut paria viime vuotta selvästi korkeammalla tasolla.

Muuttoliike on Puumalassa edelleen selkeästi positiivinen, yhteensä 20 henkilön verran.

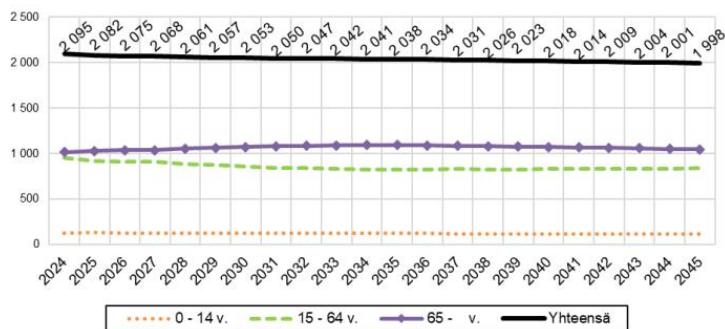

Syksyllä 2024 julkaistu väestöennuste antaa positiivista kuvaa väkimäärän kehityksestä Puumalassa. Vuoteen 2045 mennessä kunnan väkiluku laskisi noin 4,5 %, mikä on hyvin maltillinen ennuste verrattuna Etelä-Savon muihin kuntiin.

Puumalan väestöennuste 2024 - 2045

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045
Yhteensä	2 095	2 082	2 075	2 068	2 061	2 057	2 053	2 050	2 047	2 042	2 041	2 038	2 034	2 031	2 026	2 023	2 018	2 014	2 009	2 004	2 001	1 998
0 - 14 v.	128	129	127	124	124	123	124	126	125	124	124	123	123	119	117	117	115	115	115	115	115	115
15 - 64 v.	953	923	912	906	884	872	857	844	838	829	824	821	821	829	828	828	829	830	831	831	835	837
65 - v.	1 014	1 030	1 036	1 038	1 053	1 062	1 072	1 080	1 084	1 089	1 093	1 094	1 090	1 083	1 081	1 078	1 074	1 069	1 063	1 058	1 051	1 046

Puumalan väestöennuste 2024 - 2045

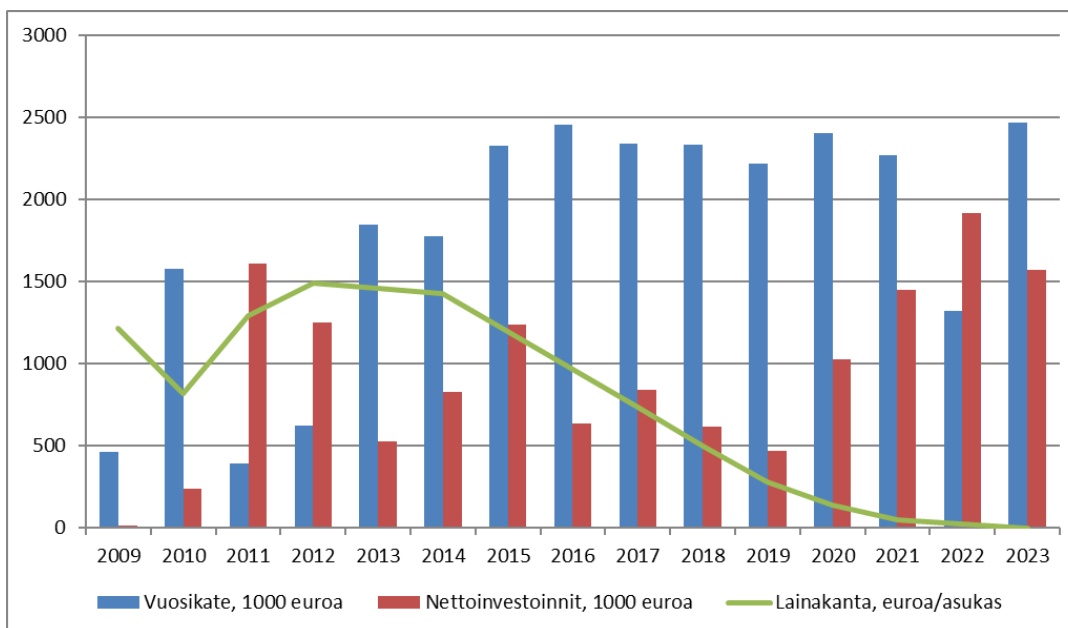
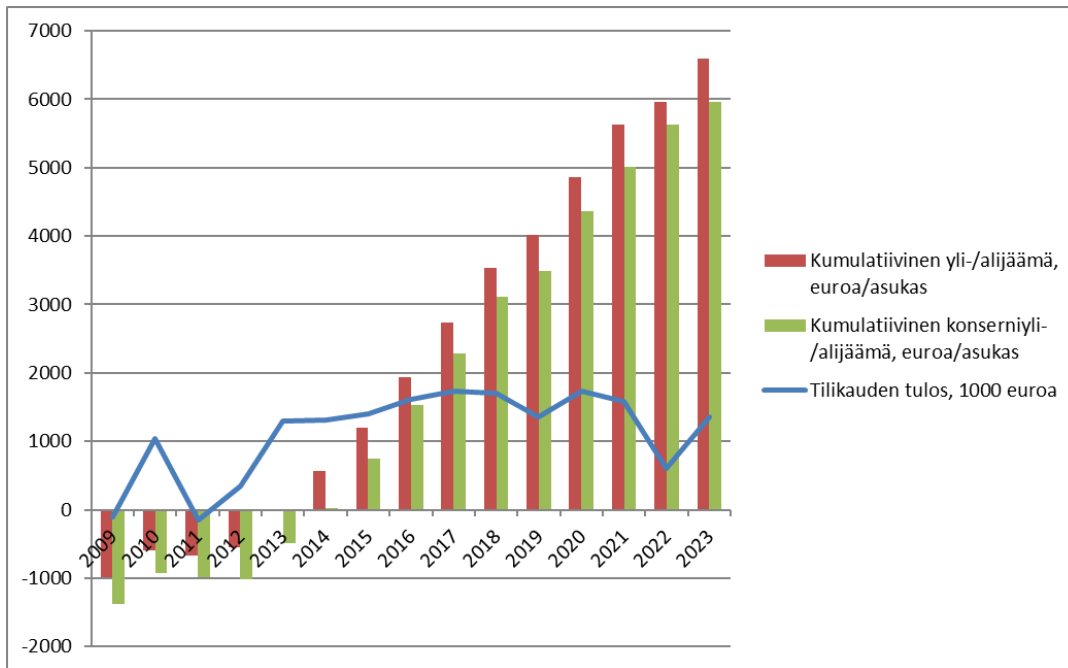

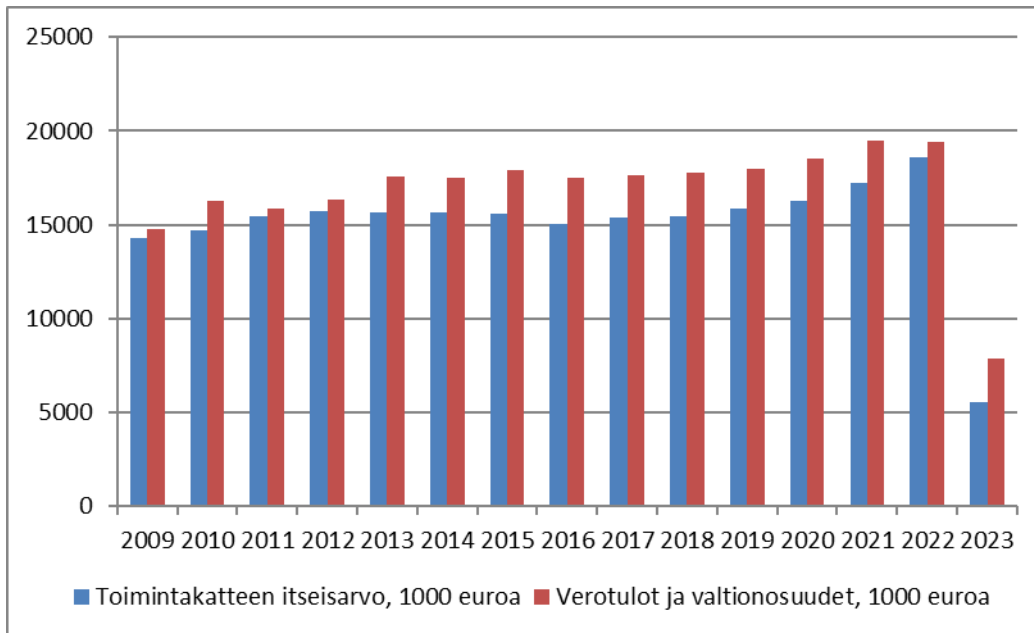
Lähde: Väestöennuste 2024, Tilastokeskus, 1.1.2024 aluejako

2.5 Kunnan taloudellinen tilanne

Puumalan kunnan taloudellinen tilanne on ollut viime vuodet hyvä ja tulos on ollut reilusti ylijäämäinen aina vuodesta 2012 saakka. Vuosikate on ollut yksi maan parhaimmista asukaskohtaisesti laskettuna ja kokonaisuudessaan vuositasolla noin 2,2–2,5 miljoonaa euroa.

Korkeasta vuosikatteesta johtuen on kunnan tilikausien tulos ollut selvästi ylijäämäinen ja taseessa olevaa ylijäämää oli vuoden 2023 lopussa ja vuoden 2023 ylijäämä huomioiden on noin 13,9 miljoonaa euroa. Kunnan toimintakate oli vuonna 2023 -7,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 tilinpäätös tulee olemaan ylijäämäinen. Kunnalla ei ole lainoja.

2.6 Kunnan talouden oletettu kehitys sekä talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2025–2027 perustelut

Puumalan kunnanvaltuusto päätti marraskuun 2024 kokouksessa kunnan veroprosenteista seuraavasti:

- tuloveroprosentti: 6,6 %
- rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti: 0,95 %
- maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti: 1,3 %
- vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti: 0,48 %
- muiden kuin vakituisen asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti: 1,08 %
- yleishyödyllisten yhteisöjen veroprosentti: 0,00 %

Verotuloarvion perustuvat talousarviovuoden 2025 ja suunnitelmavuosien osalta suoraan Kuntaliiton veroennustekehikon mukaisiin ennusteisiin. Verotuloennusteen mukaan Puumalassa kunnallisveron tuotto olisi vuonna 2025 noin 2,88 miljoonaa euroa 6,6 kunnallisveroprosentilla. Vuoden 2024 verokertymäksi arvioidaan 2,74 miljoonaa euroa, joten kunnallisverossa olisi tulevalle vuodelle 5,2 %:n kasvu.

Yhteisöveron kertymäksi ennakoitaan 1,02 miljoonaa euroa, mikä olisi noin puoli prosenttia vuotta 2024 enemmän.

Kiinteistöveron kertymäksi ennakoitaan yhteensä 2,18 miljoonaa euroa. Kiinteistövero kertyy seuraavista kokonaisuuksista:

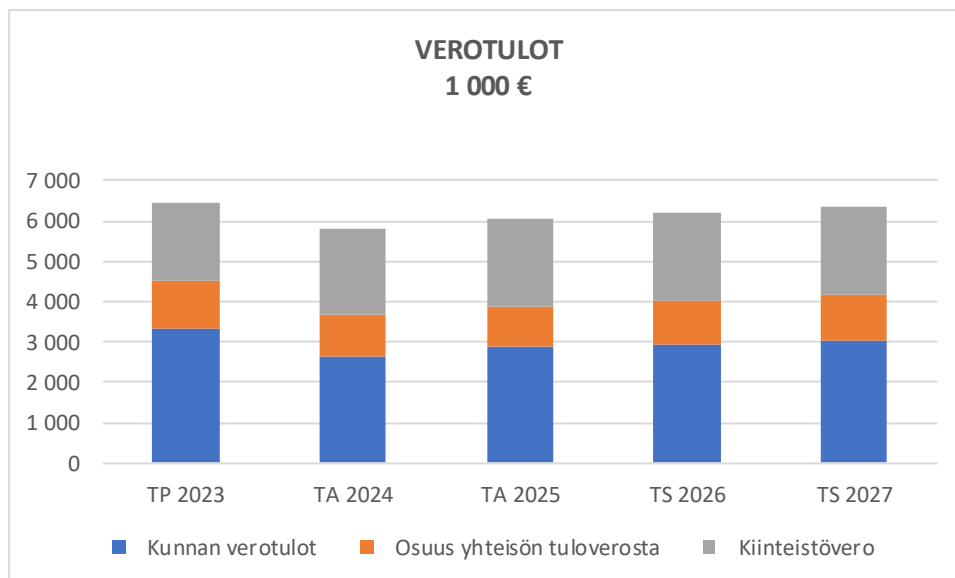
- Yleisen kiinteistöveroprosentin alaisista veroista maa-alueiden kiinteistövero on 892 000 euroa ja rakennusten kiinteistövero 150 000 e.
- Vakituiset asuinrakennukset 308 000 e.
- Muut asuinrakennukset 845 000 e.
- Voimalaitosten veroa ei vielä ole asetettu.
- Yleishyödyllisille yhteisöille on asetettu veroprosentiksi 0.

Kokonaisuudessaan verotuloennuste näyttää vuodelle 2025 6,07 miljoonan euron verokertymää, mikä on 2,5 % vuodelle 2024 ennakoitua verokertymää enemmän.

Verotulojen erittely

1 000 €

Verotulot	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kunnan verotulot	3 318	2 663	2 880	2 960	3027
Osuus yhteisön tuloverosta	1 211	1 010	1 017	1 083	1142
Kiinteistövero	1 910	2 145	2 175	2 175	2175
Verotulot yhteensä	6 439	5 818	6 072	6 218	6 344

Kiinteistöveroprosentti	Yleinen kiinteistövero %	Vakituisten asuinrakennusten kiinteistövero %	Muu kuin vak. asunnon kiinteistövero %
2022	0,95	0,48	1,08
2023	0,95	0,48	1,08
2024	0,95	0,48	1,08
2025	0,95	0,48	1,08

	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo,1 000. €	Muutos
2022	19,50	35 454,36	5,9
2023	6,86	39 049,33	10,1
2024	6,60	41 079,18	5,2
2025	6,60	43 736,26	6,5
2026	6,60	44 906,36	2,7
2027	6,60	46 097,94	2,7

Vuoden 2025 valtionosuuksien arvioinnissa on käytetty elokuussa 2024 julkaistuja ennakkollisia valtionosuuslaskelmia. Laskelmien mukaisesti kunnan valtionosuudet olisivat noin 1 348 000 euroa. Peruspalvelujen valtionosuus ilman valtionosuuden tasausta olisi noin 1,5 miljoonaa euroa. Verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasaus olisi noin 48 000 euroa negatiivinen. Näin ollen peruspalveluiden valtionosuus tasaukseen mukaan lukien olisi noin 1,47 miljoonaa euroa. Verotulomenetyksen korvaus on noin 397 000 euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on noin 516 000 euroa negatiivinen. Ennustevuosien valtionosuudet perustuvat Valtionvarainministeriön painelaskelmaan.

Valtionosuuksien erittely 1 000 €

Valtionosuudet ja veromenetyksen korvaus	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Valtionosuudet	927	887	951		
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset	1 345	1 304	1 467		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuu	-418	-417	-516		
Verotulomenetyksen korvaus	485	477	397		
Yhteensä	1 412	1 364	1 348	1 416	1 354

Valtionosuuksissa ei ole vuosien 2024 ja 2025 välillä isoa euromääräistä muutosta, mutta laskelman sisällä on tapahtunut tästä huolimatta paljon. Työllisyyspalveluiden siirto kunnille tarkoittaa Puumalan kunnan valtionosuuksien näkökulmasta sitä, että yleiskatteellinen valtionosuus sisältää 208 000 euroa TE-uudistukseen liittyvää valtionosuutta. Varsinaista TE-palveluiden laskennallista rahoitusta tästä on noin 145 000 euroa ja työttömyysturvakulujen kasvun kompensatiota noin 63 000 euroa. Käyttötalouden puolella hallintopalveluiden toimialalle on puolestaan varattu työllisyyspalvelujen ostoon Mikkelin kaupungilta noin 250 000 euroa ja työttömyysturvakuluihin 125 000 euroa (talousarviossa 2024 budjetoituna 95 000 e). Valtionosuus ei siis kata täysimääräisesti kustannuksia, joten uudistuksen käytännön toimeenpano ja toiminnan tehostaminen ja vaikuttavuuden kasvattaminen on erittäin tärkeää.

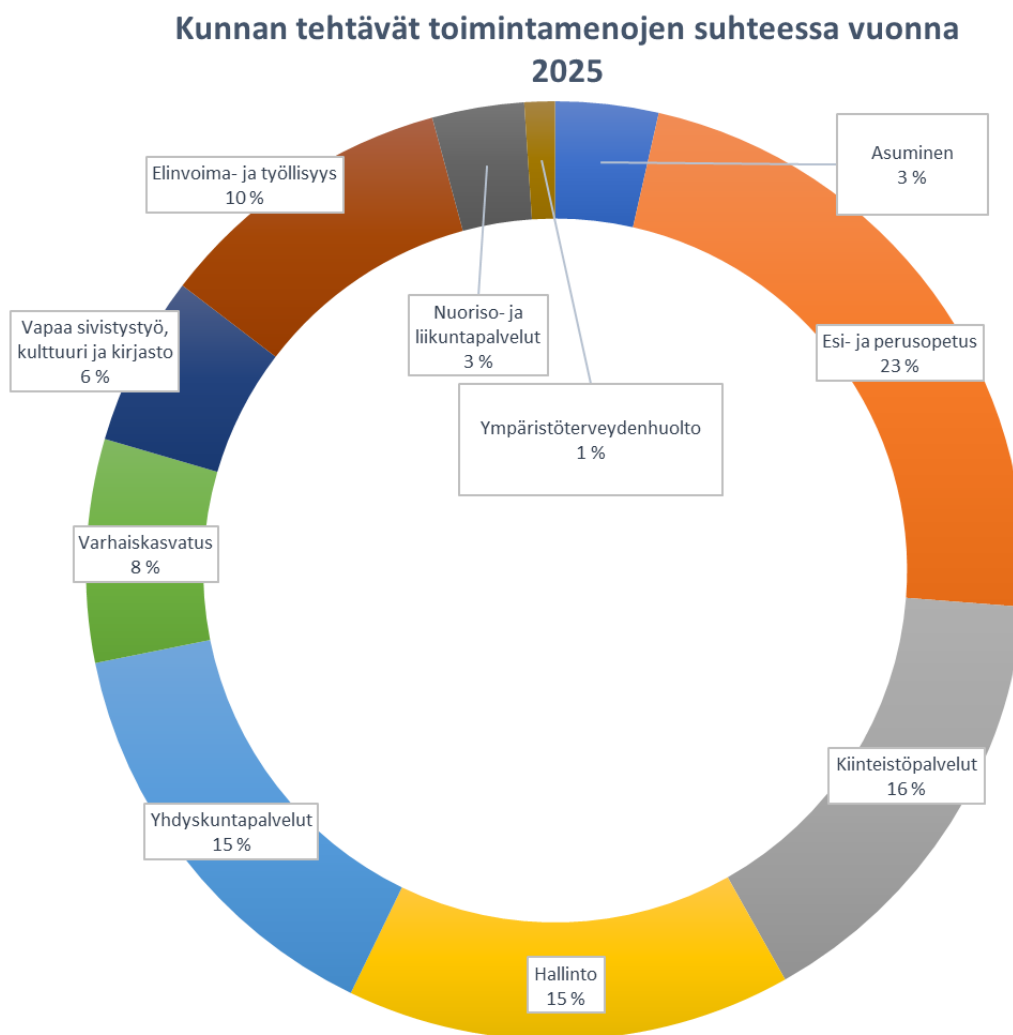
Vuoden 2025 talousarviossa Puumalan kunnan oman toiminnan tulot ovat kaikkiaan noin 2,5 miljoonaa euroa, mikä on 6 % enemmän kuin vuoden 2024 budjetissa. Erilaisiin tukiin ja avustuksiin on budjetoitu noin 200 000 euroa, mitkä ovat käytännössä hankeavustusta.

Kunnan toimintamenot ovat noin 9,2 miljoonaa euroa ja se on noin 5 % talousarviovuotta 2024 enemmän. Menot kasvavat noin 440 000 euroa. Menokasvussa on huomioitava erityisesti se, että työllisyyspalvelut siirtyvät kuntien vastuulle vuoden 2025 alussa ja Puumalan kunnan osalta tämä tarkoittaa noin 250 000 euron lisämenoa. Ilman työllisyyspalveluvaikutusta menokasvu olisi noin 2,2 %.

Palkkoihin on budjetoitu 3,3 %:n menokasvu, mutta neuvottelukierroksen ollessa vasta edessäpäin, sisältyy palkkamenojen arviointiin suurta epävarmuutta.

Alla olevassa kaaviossa kuvataan toimintamenojen suhteellisia osuuksia eri vastuualueittain. Hallinnon alle on yhdistetty kaikkien toimialojen hallinnon kustannukset sekä talous, IT- ja palkkahallinnon kustannukset sekä noin 50 000 euroa kehittämiseen varattua rahaa.

Kunnan toimintakatteen on arvioitu olevan noin 6,7 miljoonaa euroa negatiivinen, missä on noin 4,7 %:n kasvu talousarviovuoteen 2024 verrattuna.

Kunnan vuosikatteen muodostuu 889 000 euroa ja poistoihin on varattu noin 851 000 euroa. Vuosikate kattaa poistot. Ylijäämäksi on arvioitu noin 43 000 euroa.

Kunnan investointimenot tulevat olemaan vuonna 2025 poikkeuksellisen korkealla tasolla. Investointimenot ovat 3 314 500 euroa ja rahoitusosuuksia on budjetoitu 218 000 euroa. Nettoinvestoinnit olisivat näin ollen 3 096 500 euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta (vuosikate - nettoinvestoinnit) on rahoituslaskelmassa noin 2,2 miljoonaa euroa negatiivinen.

Kunnan investointimenojen taso on korkea johtuen siitä, että talousarviovuonna on tarkoitus toteuttaa Kiinteistö Oy Puumalan Vuokratalojen lainojen uudelleenjärjestely. Vuokratalot ovat kunnan 100 % omistama tytäryhtiö, jolla on Kuntarahoitukselle lainaa 1,2 miljoonaa euroa. Vuokrataloyhtiö lyhentää tällä hetkellä Kuntarahoitukselle lainaa noin 52 000 euroa vuodessa ja lisäksi korot. Tarkoituksena on toteuttaa järjestely, jossa kunta myöntäisi Vuokrataloyhtiölle pääomallainan, jolla Vuokrataloyhtiö maksaa pois Kuntarahoituksen lainan ja lisäksi kunnan laina mahdollistaisi kiireellisen energiajärjestelmämuutoksen ja asuntojen remontoinnin. Pääomallainasta laadittaisiin pääomallainavelkakirja kunnan ja Vuokrataloyhtiön välillä ja siinä sovittaisiin lainanlyhennyksen suuruudesta ja korkotasosta. Järjestelyn perusteena on se, että Vuokrataloyhtiön oma pääoma on negatiivinen ja järjestely kasvattaisi Vuokrataloyhtiön omaa pääomaa. Lisäksi laina mahdollistaisi tulevan vuoden kiireellisimmät korjaukset. Vuokrataloyhtiö on laatinut lisäksi talouden tasapainottamissuunnitelman sisältäen vuokrien ja maksujen korotuksia. Pääomallainan myöntäminen ei aiheuta kunnalle merkittävää taloudellista riskiä johtuen kassavarojen hyvästä tilanteesta.

Toinen investointimenoja merkittävästi nostava yksittäinen erä on Viljakansaarentien perusparannus, jonka määrärahaa ei juuri käytetty vielä vuoden 2024 puolella johtuen rahoituspäätöksen aikataulusta.

Kunnan kassavarat olivat marraskuussa 2024 noin 8,2 miljoonaa euroa. Aktiassa olevien sijoitusten markkina-arvo on noin 1 587 000 euroa (tuotto vuoden 2024 alusta alkaen 5,94 %) ja OP:n rahastojen arvo noin 325 000 euroa. Aktian arvopapereihin on tehty sijoitussuunnitelmaan perustuen kuukausittain 40 000 euron lisäsijoitus.

Kunta on velaton ja uutta lainanottoa ei taloussuunnitelmassa esitetä. Konsernin velka muodostuu Vuokrataloyhtiön lainasta.

Kuntalain tarkoittamia tilivelvollisia ovat mm. kunnanhallituksen ja lautakuntien jäsenet, kunnanjohtaja, toimialajohtajat ja vastualueiden vastuuhenkilöt. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja viranhaltijalle voidaan myöntää vastuuvapaus.

Vesihuollon kunnallistaminen ja talousarviomuutos

Vuoden 2025 puolella välissä toteutetaan vesihuollon kunnallistaminen ja ennen tätä tarvittavat päätökset vesiliikelaitoksen perustamisesta sekä kunnan ja vesiosuuskunnan välisestä kaupasta. Kauppaa on valmisteltu vuonna 2024 ja tällä hetkellä lähes valmiina ovat kauppakirjojen luonnokset sekä vesiosuuskunnan arvonnääritys. Vesiosuuskunta toteuttaa vuoden vaihteen tilanteesta inventaarion sekä sopimusten, lupien ja käyttöoikeuksien luetteloinnin. Asiakkaiden liittymissopimusten siirto Vesikanta-palveluun on meneillään ja vesiosuuskunta ottaa häiriötilanneviestijärjestelmän käyttöön joulukuussa 2024. Lisäksi päivitetään häiriöviestintäsuunnitelma. Järvi-Saimaan Palvelut Oy toteuttaa vuodenvaihteessa ja alkuvuonna verkostojen ja vesihuollon prosessien läpikäynnin, jotta ruskean veden ongelmaan päästäisiin tarkemmin kiinni. Vuoden 2025 talousarviossa ei näy vielä vesiliikelaitos, vaan alkuvuonna 2025 kunta tekee talousarviomuutoksen siinä vaiheessa, kun tarvittavat luvut ovat riittävissä määrin selvillä.

Sote-kiinteistöjen yhtiöittämisselvitys ja yhtiöittäminen

Vuoden 2025 alkupuoliskolla valmistaudutaan sote-kiinteistöjen yhtiöittämiseen. Ensin toteutetaan ostopalveluna yhtiöittämisselvitys ja sen jälkeen yhtiöittäminen. Kunnan Eloisalle vuokraamia kiinteistöjä ovat palvelukeskus ja terveyskeskus, Mäntykoti, kotisairaanhoidon tilat ja sosiaalitoimen tilat, pelastuslaitos sekä Melka-hallin tiloista osa. Melka-hallin sopimus päättyy vuoden 2025 lopussa. Käytännössä yhtiöittämisvelvoite koskisi hyvinvointiaseman kiinteistöjä ja pelastuslaitosta.

2.7 Henkilötyövuodet

HENKILÖTYÖVUODET	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Hallintopalvelut	11,40	9,00	8,00	8,00	8,00
Hyvinvointipalvelut	39,70	39,00	38,00	38,00	38,00
Tekniset palvelut	18,00	15,50	17,50	17,50	17,50
YHTEENSÄ	88,56	63,50	63,50	63,50	63,50

Hyvinvointipalveluiden henkilötyövuosissa ei ole mukana kansalaisopiston tuntiohjaajia.

Kausityöntekijät ovat laskennassa mukana.

2.8 Muut ei-taloudelliset asiat

Harmaan talouden torjunta

Puumalan kunnan harmaan talouden torjunta perustuu hankintaohjeeseen, joka on hyväksytty kunnanhallituksessa 14.8.2017 §144. Puumalan kunnan ja kuntakonsernin tulee hankinnoissaan noudattaa julkisista hankinnoista ja käyttösopimuksista annetun lain (1397/2016) säädöksiä.

Hankintaohjeella on kaksi tehtävää: täydentää kunnan hankintaprosessia niiltä osin kuin hankintamenettelystä ei säädetä hankintalaissa ja määrittää menettelytavat niissä hankinnoissa, joihin hankintalaki ei ulotu. Toimivaltaa hankinnoissa on määritetty myös hallintosäännössä. Hankintojen valvontaa tehdään sisäisen valvonnan kanssa tarkastamalla viranhaltijapäätöksiä ja toimielinten päätöksiä.

Sidonnaisuusrekisteri

Puumalan kunta kerää kuntalain 84 §:n edellyttämällä tavalla tietyiltä luottamushenkilöiltä ja viranhaltijoilta ilmoitukset näiden sidonnaisuuksista. Yleisessä tietoverkossa (www.puumala.fi/sidonnaisuudet) olevan sidonnaisuuksien rekisterin ylläpitäjänä toimii tarkastuslautakunnan sihteeri.

Ihmisoikeusasiat

Puumalan kunta noudattaa kuntaa koskevia velvoitteita ihmisoikeusasioissa. Ihmisoikeudet huomioidaan kunnan toiminnassa ja päätöksenteossa kokonaisvaltaisesti. Erityisryhmien kanssa tehdään yhteistyötä siten, että kunnassa toimii vanhus- ja vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto. Lisäksi kunta on Unicefin Lapsiystävällinen kunta, joka velvoittaa huomioimaan erityisellä huolella lasten oikeuksia.

2.9 Riskien hallinta ja keskeisimmät riskit

Toimintaympäristö ja toiminnan organisointi

Toimintaympäristön muutosten ennakoarviointi perustuu kunnassa pitkälti yksittäisten viranhaltijoiden tarkkaavaisuuteen ja omaan ammattiosaamiseen liittyvän tiedon ajantasaisuuteen, sekä esihenkilöiden ja työntekijöiden aktiivisuuteen. Toiminnan häiriöttömään jatkumiseen liittyy kohtalainen riski sellaisissa tehtävissä, joissa osaaminen on keskittynyt yhdelle tai kahdelle työntekijälle. Riskiä lisäävät myös henkilöstövaihdokset. Riski liittyy siihen, että eläköityvien henkilöiden mukana poistuu paljon hiljaista tietoa ja myös ohjelmistojen tuntemusta.

Hallintosäännön ja toimivaltuuksien tuntemukseen liittyy myös vähäinen riski. Konserniohjeen tuntemisessa olevat aukot voivat aiheuttaa kohtalaisen riskin.

Suunnittelu- ja seurantajärjestelmä

Talousarvion täydellisyys arviointi perustuu työntekijöiden ja esihenkilöiden tarkkaavaisuuteen budjetointiprosessin aikana. Accuna-taloudenseurantajärjestelmä on esihenkilöiden väline talouden seuraamiseen. Toimialojen tulee käsitellä kokouksissaan talouden seurantatietoja. Koko kunnan tasolla valtuustolle raportoidaan talouden ja toiminnan toteutumista puolivuotisraportin ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Henkilöstö

Useiden henkilöiden tehtäväkuvat ovat laajat hallinto-, hyvinvointi- ja teknisten palveluiden hallinnossa. Tehtävän osaamisen keskittyminen yhdelle työntekijälle voi aiheuttaa riskin tehtävien toteutumisessa, mikäli työntekijälle aiheutuu äkillinen poissaolo tai hän siirtyy toisen työnantajan palvelukseen. Toiminta on suunniteltu niin, että eri tehtäväalueisiin on määrätty sijaiset.

Henkilöstövaihdosten yhteydessä uuden henkilön perehdyttäminen toteutetaan Sympa HR-järjestelmässä olevaa perehdytyslistaa hyödyntäen.

Koulutustarve kartoitetaan vuosittain käytävien palaute- ja tavoitekeskustelujen yhteydessä, jolloin esihenkilön vastuu koulutuksiin ohjaamisessa korostuu.

Koulutuksista saatu tieto pitäisi jalkauttaa paremmin työyhteisössä.

Etätyön tekeminen on vakiintunut toimintatapa, mutta esihenkilön harkittavissa tapauskohtaisesti. Etätyöstä on kunnanhallituksen kirjallinen ohjeistus ja etätyösopimus pohja.

Tietosuojaan, tietoturvaan ja tietojenhallintaan liittyvään työhön tullaan ostamaan resurssia ja osaamista OfficeProlta, joka hoitaa kunnan IT-palveluja.

Tietojärjestelmät

Tieto työsuhteiden päättymisistä ei aina saavuta eri ohjelmistojen pääkäyttäjiä, joiden tehtävänä on poistaa käyttäjätunnukset, mutta pienen organisaation vuoksi asia ei muodosta merkittävää riskiä.

Maksujen perintään on käytössä Intrum Oy:n luottotieto- ja perintäpalvelu, minkä avulla on pystytty vähentämään saatavien määrää merkittävästi.

Talous

Kunnan tulorahoitukseen ja menokehitykseen liittyy tällä hetkellä erityisesti valtionosuusjärjestelmän uudistamisen vuoksi riskejä. Riski on kohtalainen.

Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen voi muodostaa pitkällä aikavälillä merkittävänkin riskin, riippuen tilojen käyttöasteesta ja vuokratasosta.

Kunnalla on suora takausvastuusitoumus Puumalan Vesiosuuskuntaan, jolla on kunnan takaamaa lainapääomaa jäljellä noin 130 000 euron edestä. Vuonna 2017 Vesiosuuskunnalle annettiin 500 000 euron laina, jota Vesiosuuskunta on lyhentänyt lyhennysohjelman mukaisesti. Takausmäärä ja antolainausmäärä on kunnan kantokykyyn nähden pieni. Kuitenkin vesiosuuskunnan lakkaaminen ja toiminnan, vastuiden ja velvoitteiden siirtyminen Puumalan kunnalle tulevat nostamaan konsernilainan määrää.

Kunnalla on asukasluvuun suhteutettu takausvastuu Kuntien takauskeskuksen kautta toteutetusta varainhankinnasta. Kuntien heikentynyt taloustilanne on kasvattanut riskiä.

Kunnalla on hyväksytyt sijoitustoiminnan periaatteet. Sijoitusten riskipainoa on tietoisesti kasvatettu kunnan kassavarojen vuoksi. Sijoitettuihin pääomiin kohdistuu riskiä maailmanlaajuisten taloudellisten heilahtelujen osalta. Kunnan kassavarat mahdollistavat sijoitustoiminnan pitkäjänteisyyden ja sitä myötä sijoitustoiminnan perusteiden mukaisen riskien kasvattamisen. Vuoden 2025 keväällä päivitetään kunnan sijoitussuunnitelma sekä kilpailutetaan varainhoidon palvelut. Sijoitussuunnitelman ja kilpailutuksen laatii SFR Advisors. Tavoitteena on, että valtuusto voi hyväksyä sijoitussuunnitelman helmikuussa ja varainhoitajan tai varainhoitajan valinta voidaan tehdä touko-kesäkuussa 2025.

Hankinnat

Hankintojen osalta riskiä on lähinnä yksittäisten hankintaprosessien onnistumisessa, sillä kunnalla ei ole henkilöstössään hankintoja ammatikseen hoitavia henkilöitä. Riskiä on pienennetty käyttämällä Etelä-Savon Yrittäjien ja Miksei Mikkelin yhteistä hankintaneuvojaa sekä hyödyntämällä yhteishankintayksikköjä. Vaativimmissa kilpailutuksissa, esim. tulevassa varainhoitopalveluiden kilpailuttamisessa, ostetaan asiantuntija-apua kunnan ulkopuoliselta palveluntarjoajalta.

Kunta on mukana kahdessa hankintarenkaassa: Mikkelin hankintarenkaassa ja Sansiassa. Hankintojen osalta on annettu koulutusta viranhaltijoille ja ohjeita kysytään myös Kuntaliitosta sekä Suomen Yrittäjien Etelä-Savon hankintaneuvojalta, joka on osoittautunut tärkeäksi resurssiksi.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskejä ovat kunnan omaisuuteen kohdistuvat vahingot, esimerkiksi tulipalot ja vesivuotovahingot, sekä kunnan toiminnan toiselle osapuolelle aiheuttamat vahingot.

Kunnan kiinteistöillä on pääosin tilavuuteen perustuva erilaisilta vahinkotyypeiltä suojaava täysarvovakuutus ja neliömäärään perustuva irtaimistovakuutus. Teollisuustilojen osalta vakuutusarvot ovat euromääräisiä. Avo- ja hoivapalvelujen sekä opetuspalvelujen käyttämillä kiinteistöillä on lisäksi toiminnan keskeytysvakuutus. Ajoneuvot sekä rakenteet ja laitteet, esim. laiturit, on vakuutettu.

Kunnalla on kaikkia toimialoja koskeva vastuuvakuutus, joka korvaa toiselle osapuolelle aiheutuneet vahingot. Lisäksi kunnalla on erillinen hallinnon vastuuvakuutus kunnanhallituksen jäsenille, johtoryhmän jäsenille, rakennustarkastajalle, ympäristösihteerille ja rehtorille.

Vakuutukset päivitetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Vakuutukset tulisi kilpailuttaa.

2.10 Vuoden 2025 talousarvion täytäntöönpano-ohje

Käyttösuunnitelmat

Kunnanhallituksen ja lautakuntien tulee hyväksyä hallintosäännön mukaisesti käyttösuunnitelma talousarvion täytäntöönpanoa varten.

Hankinnat

Kaikki hankinnat tulee tehdä mahdollisimman edullisesti ja hankintaohjeen mukaisesti. Hankintalain mukaiset hankintojen kansalliset kynnyсарvot ovat seuraavanlaiset: tavaran ja palvelujen hankinta 60 000 €, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluhankinnat 400 000 € ja rakennusurakat 150 000 €. Kansalliset kynnyсарvot alittaviin hankintoihin ei sovelleta hankintalakia.

Hankintaohjeita tulee noudattaa myös käyttötalousosan hankinnoissa. Investointiosaan **kirjattavan irtaimen omaisuuden hankinta-arvo on yli 10 000 euroa.**

Yli 5 000 euron arvoisesta hankinnasta tulee tehdä kirjallinen viranhaltijapäätös.

Laskujen hyväksyminen ja asiatarkastus

Toimialojen on vuosittain nimettävä, ketkä henkilöt ovat oikeutettuja hyväksymään niiden laskuja ja muita menotositteita. Hyväksyjien tulee olla esihenkilöasemassa.

Laskun ja menotositteen hyväksyjä vastaa laskun oikeellisuudesta sekä siitä, että laskun maksamiselle on olemassa tarvittavat määrärahat.

Laskun asiatarkastajan tehtävä on tarkastaa, että laskua vastaava palvelu tai tavara on toimitettu. Laskujen ripeä käsittely tulee turvata myös loma-aikoina. Asiatarkastajan tulee huolehtia, että lasku kohdennetaan oikealle kustannuspaikalle, tilille ja palveluluokalle. Lisäksi laskun hyväksyjällä on vastuu varmistaa se, että lasku on kohdennettu oikein.

Hyväksyjänä ei voi olla henkilö, joka asiataarkastaa laskun. Alainen ei voi hyväksyä esimiehensä laskuja eikä kukaan omia laskujaan.

Tulojen perintä

Kunnalle tulevat tulot on laskutettava viipymättä, kun peruste laskuttamiseen on syntynyt. Samoin kuukausittain tehtävät toistuvaislaskutukset on suoritettava mahdollisimman nopeasti. Myös loma-aikoina on huolehdittava laskutuksen oikea-aikaisuus.

Laskuttajien ja toimialojen vastuuhenkilöiden on seurattava tulojen kertymistä. Perintä on ulkoistettu Intrum Oy:lle.

Toimialojen vastuuhenkilöiden on huolehdittava myös siitä, että kunnalle haetaan kaikki mahdolliset tuet ja avustukset.

Henkilöstöasiat

Kunnanjohtajalta tulee kysyä täyttölupa jokaista vakituista ja yli 6 kk:n määräaikaista rekrytointia varten. Kunnanjohtaja voi myöntää luvan esimerkiksi sähköpostitse tai muuten kirjallisesti. Tarkemmat ohjeet rekrytointien suorittamiseen löytyy henkilöstö- ja koulutussuunnitelmasta (KH 6.11.2023 §163).

Sijaisten palkkaamisessa on käytettävä harkintaa. Siinä tapauksessa, että ilman sijaista palvelutuotanto kärsisi, on sijaisen palkkaaminen mahdollista. Enintään kolmen päivän poissaolot on pääsääntöisesti hoidettava oman toimen ohella, jos se vain on mahdollista. Näissäkin tapauksissa on aina ehdottomasti käytettävä tarkkaa harkintaa ja ensisijaisesti sijaisuus on pyrittävä hoitamaan ilman sijaisen palkkaamista. Palkkauspäätöksen tekijän on kuitenkin aina varmistettava, että sijaisen palkkaaminen ei vaaranna määrärahojen riittävyyttä.

Talousarvion sitovuus ja seuranta

Talousarvio rakentuu bruttoperiaatteelle eli menoja ja tuloja käsitellään erikseen. Talousarvion käyttötalousosassa valtuustoon nähden sitovia ovat ulkoiset menomäärärahat ja tuloerät.

Valtuusto hyväksyy talousarviossa **toimielimelle** sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä **kuntakonsernin** toiminnan ja talouden tavoitteet.

Talousarviosta päättäessään valtuusto määrittelee, mitkä ovat valtuuston sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet. Valtuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset siitä, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnan viranomaisia.

Kunnanhallitus voi päättää sellaisen maksun suorittamisesta, joka on kuntaa sitova ja kiireellisesti maksettava, vaikka tarkoitukseen ei ole määrärahaa käytettävissä. Kunnanhallituksen on viipymättä tehtävä valtuustolle esitys määrärahan myöntämisestä tai korottamisesta.

Investointiosa on valtuustoon nähden sitova **investointikohteittain**. Määrärahalle vahvistettu sitova tulostavoite on myös määrärahan käyttäjää sitova.

Toimielimet seuraavat talousarvion toteutumista **aina kokoustensa yhteydessä**. Talousarvion ja sen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle puolivuotisarportissa 30.6. tilanteessa sekä toimintakertomuksessa.

2.11 Kuntakonsernin toiminta ja talous

2.11.1 Kiinteistösaakeyhtiö Puumalan Vuokratalot

Puumalan kunnan 100 % omistama yhtiö. Yhtiön tehtävänä on omistaa, ylläpitää ja hallita asuinkiinteistöjä. Yhtiö on keskeinen kunnan asuntopolitiikan toteuttamisen väline. Yhtiön isännöitsijänä toimii asuntosihteeri.

Toimintaympäristössä ennakoitavat muutokset vuosina 2025 – 2027:

Asuntokantaan kohdistuu merkittäviä korjaus- ja investointitarpeita.

Tulostavoite vuodelle 2025:

Yhtiö tasapainottaa talouttaan maksuja korottamalla, menoja pienentämällä sekä toteuttamalla lainajärjestelyjä yhteistyössä kunnan kanssa. Yhtiö tavoittelee käyttöasteen nostamista mm. remontoimalla asuntokantaa ja tekemällä aktiivista asukasmarkkinointia ympärivuotisesti.

2.11.2 Asunto Oy Puumalan Keskitalo

Yhtiö kuuluu Puumalan kunnan kuntakonserniin. Kunta omistaa yhtiöstä 62,5 %. Yhtiön toimialana on vuokraoikeuden nojalla hallita Keskirivi-nimistä tilaa ja sille rakennettuja kahta rakennusta. Yhtiön isännöitsijänä toimii asuntosihteeri.

Toimintaympäristössä ennakoitavat muutokset vuosina 2025 – 2027:

Asuntokantaa remontoidaan asukkaiden vaihtuessa. Yhtiön korjaus- ja investointitarpeet kohdistuvat julkisivuihin.

Tulostavoite vuodelle 2025:

Yhtiön talous on tasapainossa. Käyttövesiputkiston saneerauksen laina päättyi vuonna 2024.

2.11.3 Kiinteistö Oy Puumalan Keskusvarikko

Yhtiö kuuluu Puumalan kunnan kuntakonserniin. Kunta omistaa yhtiöstä 82,86 %. Yhtiön toimialana on rakennuttaa, omistaa ja hallita Teollisuusalue-nimistä vuokrattavaa määrääalaa sekä sille rakennettua varasto-, sosiaali- ja toimistotiloja käsittävää rakennusta. Yhtiön toimitusjohtajana toimii asuntosihteeri.

Toimintaympäristössä ennakoitavat muutokset vuosina 2025–2027:

Kiinteistöyhtiössä tehdään ulkopuolisia korjauksia mm. maan muotoiluja ja sadevesien ohjailuja sekä varaudutaan normaaleihin huolto- ja kunnostustöihin.

Tulostavoite vuodelle 2025:

Yhtiön talous on tasapainossa.

3 KÄYTTÖTALOUSOSA

TULOSLASKELMA						
ulkoiset+sisäiset						
	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot						
Myyntituotot	483 623	551 643	551 643	587 567	605 194	623 350
Maksutuotot	138 279	168 350	168 350	133 350	137 351	141 471
Tuet ja avustukset	287 410	127 593	127 593	199 463	205 447	211 610
Muut toimintatuotot	2 712 227	2 724 456	2 724 456	2 794 809	2 878 653	2 965 013
Toimintatuotot	3 621 538	3 572 042	3 572 042	3 715 189	3 826 645	3 941 444
Toimintakulut						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-2 767 196	-2 869 828	-2 869 828	-2 964 548	-3 053 484	-3 145 089
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-639 215	-693 175	-693 175	-681 451	-701 895	-722 951
Muut henkilösivukulut	-99 340	-105 794	-105 794	-101 972	-105 031	-108 182
Asiakaspalvelujen ostot	-611 662	-582 304	-582 304	-668 560	-688 617	-709 275
Muiden palvelujen ostot	-2 369 437	-3 207 312	-3 232 312	-3 549 534	-3 656 020	-3 765 701
Aineet, tarvikk. ja tav.	-1 083 563	-1 060 635	-1 105 635	-941 785	-970 039	-999 140
Avustukset	-321 755	-382 000	-382 000	-396 000	-407 880	-420 116
Muut toimintakulut	-1 287 492	-1 061 913	-1 061 913	-1 105 646	-1 138 815	-1 172 980
Toimintakulut	-9 179 660	-9 962 961	-10 032 961	-10 409 496	-10 721 781	-11 043 434
TOIMINTAKATE	-5 558 122	-6 390 919	-6 460 919	-6 694 307	-6 895 136	-7 101 990
Verotulot	6 439 010	5 818 000	5 818 000	6 072 000	6 218 000	6 344 000
Valtionosuudet	1 412 257	1 364 000	1 364 000	1 348 000	1 416 000	1 354 000
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	112 141	20 000	20 000	105 000	108 150	111 395
Muut rahoitustuotot	64 240	55 000	55 000	60 000	61 800	63 654
Korkokulut	-431	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	-1 194	-1 200	-1 200	-1 200	-1 236	-1 273
Rahoitustuotot ja -kulut	174 757	73 800	73 800	163 800	168 714	173 775
Rahoitus netto	8 026 023	7 255 800	7 255 800	7 583 800	7 802 714	7 871 775
VUOSIKATE	2 467 902	864 881	794 881	889 493	907 578	769 785
Poistot						
Suunnitelman muk. poistot	-809 479	-860 814	-860 814	-851 243	-870 000	-880 000
Satunnaiset tuotot ja kulut						
Rahastojen muutos	-300 000			5 000	5 000	5 000
TILIKAUDEN TULOS	1 358 422	4 067	-65 933	43 250	42 578	-105 215
Tilikauden yli-/alijäämä	1 358 422	4 067	-65 933	43 250	42 578	-105 215
Sisäiset erät	1 227 075	1 233 291	1 233 291	1 238 034	1 275 175	1 313 430

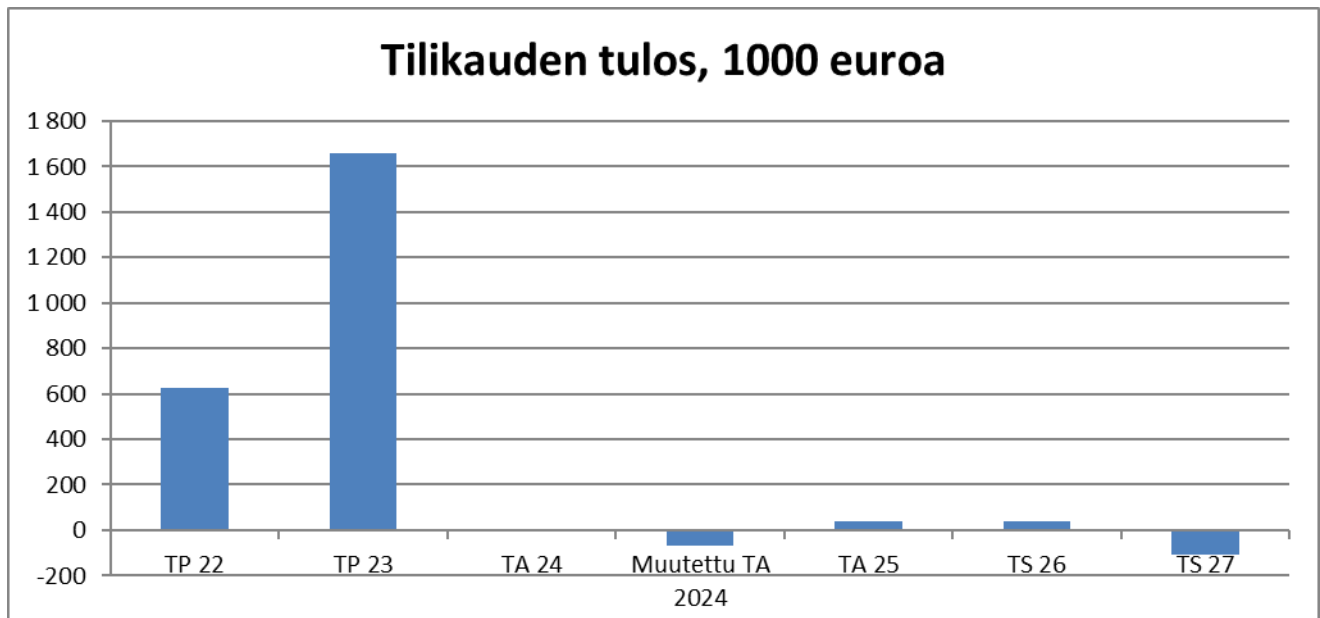
TULOSLASKELMA						
ulkoiset						
	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot						
Myyntituotot	483 623	551 643	551 643	587 567	605 194	623 350
Maksutuotot	138 279	168 350	168 350	133 350	137 351	141 471
Tuet ja avustukset	287 410	127 593	127 593	199 463	205 447	211 610
Muut toimintatuotot	1 485 152	1 491 165	1 491 165	1 556 775	1 603 478	1 651 583
Toimintatuotot	2 394 463	2 338 751	2 338 751	2 477 155	2 551 470	2 628 014
Toimintakulut						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-2 767 196	-2 869 828	-2 869 828	-2 964 548	-3 053 484	-3 145 089
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-639 215	-693 175	-693 175	-681 451	-701 895	-722 951
Muut henkilösivukulut	-99 340	-105 794	-105 794	-101 972	-105 031	-108 182
Asiakaspalvelujen ostot	-611 662	-582 304	-582 304	-668 560	-688 617	-709 275
Muiden palvelujen ostot	-2 088 670	-2 838 764	-2 863 764	-3 178 576	-3 273 933	-3 372 151
Aineet, tarvikk. ja tavarat	-1 083 563	-1 060 635	-1 105 635	-941 785	-970 039	-999 140
Avustukset	-321 755	-382 000	-382 000	-396 000	-407 880	-420 116
Vuokrat	-252 212	-194 370	-194 370	-238 270	-245 418	-252 781
Muut toimintakulut	-88 973	-2 800	-2 800	-300	-309	-318
Toimintakulut	-7 952 585	-8 729 670	-8 799 670	-9 171 462	-9 446 606	-9 730 004
TOIMINTAKATE	-5 558 122	-6 390 919	-6 460 919	-6 694 307	-6 895 136	-7 101 990
Verotulot	6 439 010	5 818 000	5 818 000	6 072 000	6 218 000	6 344 000
Valtionosuudet	1 412 257	1 364 000	1 364 000	1 348 000	1 416 000	1 354 000
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	112 141	20 000	20 000	105 000	108 150	111 395
Muut rahoitustuotot	64 240	55 000	55 000	60 000	61 800	63 654
Korkokulut	-431	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	-1 194	-1 200	-1 200	-1 200	-1 236	-1 273
Rahoitustuotot ja -kulut	174 757	73 800	73 800	163 800	168 714	173 775
Rahoitus netto	8 026 023	7 255 800	7 255 800	7 583 800	7 802 714	7 871 775
VUOSIKATE	2 467 902	864 881	794 881	889 493	907 578	769 785
Poistot						
Suunn. muk. poistot	-809 479	-860 814	-860 814	-851 243	-870 000	-880 000
Satunnaiset erät						
Varaustan ja rahastojen muutokset	-300 000			5 000	5 000	5 000
TILIKAUDEN TULOS	1 358 422	4 067	-65 933	43 250	42 578	-105 215
Tilikauden yli-/alijäämä	1 358 422	4 067	-65 933	43 250	42 578	-105 215

TUNNUSLUVUT:

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	30,11	26,79	26,58	27,01	27,01	27,01
Vuosikate/Poistot, %	304,88	100,47	92,34	104,49	104,32	87,48
Vuosikate, eur/asukas	1 169,62	411,85	378,51	423,57	436,34	373,68
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) (milj.€)	13,91	13,92	13,85	13,89	13,93	13,83
Asukasmäärä	2110	2100	2100	2100	2080	2060

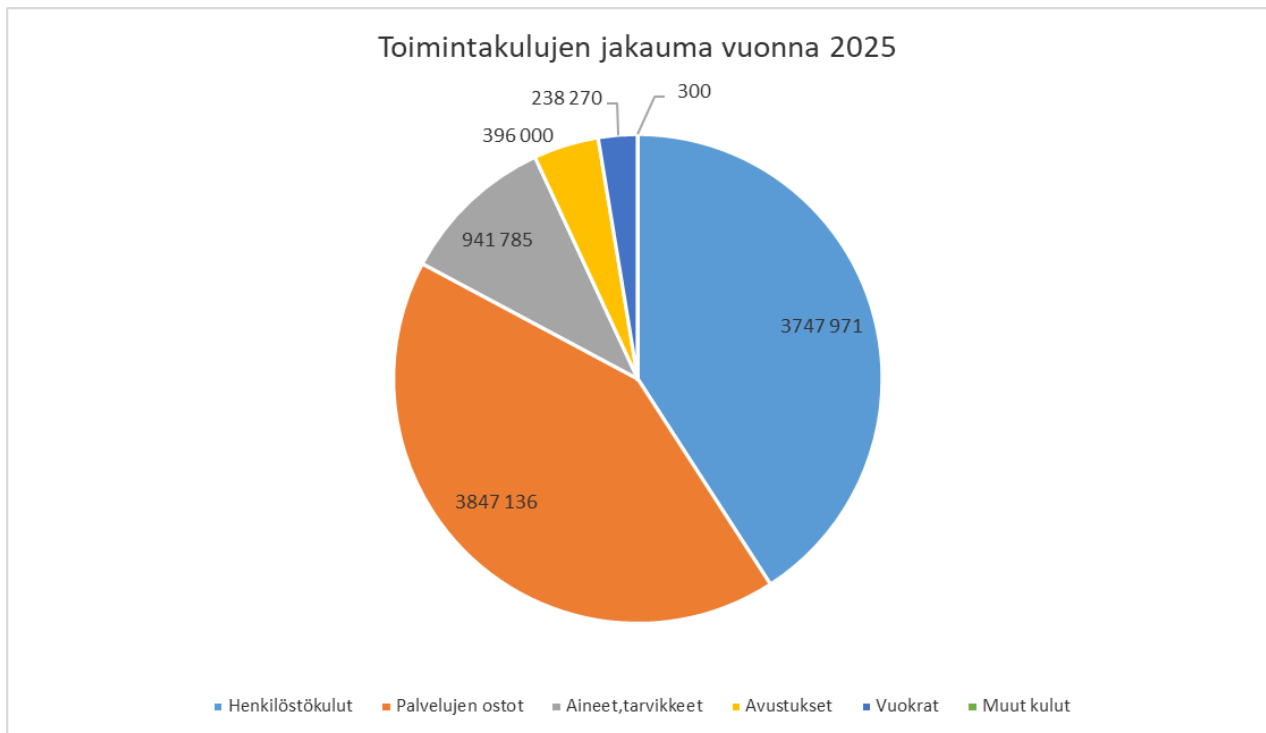
3.1 Taloussuunnitelma 2025–2027

TALOUSSUUNNITELMA 2025-2027							
	TP 22	TP 23	TA 24	Muutettu	TA 25	TS 26	TS 27
	1000 €	1000 €	1 000 €	1 001 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintakate	-18 127	-5 558	-6 391	-6 461	-6 694	-6 895	-7 102
Verotulot	11 007	6 439	5 818	5 818	6 072	6 218	6 344
Valtionosuudet	8 379	1 412	1 364	1 364	1 348	1 416	1 354
Rahoitustuotot/kulut	63	175	74	74	164	169	174
Vuosikate	1 322	2 468	865	795	890	908	770
Poistot	-722	-809	-861	-861	-851	-870	-880
Satunnaiset erät							
Arvonlennukset	25						
Tulos	625	1 659	4	-66	38	38	-110
Varaukset		-300			5	5	5
Ali-/ylijäämä	625	1 359	4	-66	43	43	-105
Kumul. ylijäämä	12 554	13 913	13 917	13 847	13 890	13 933	13 828

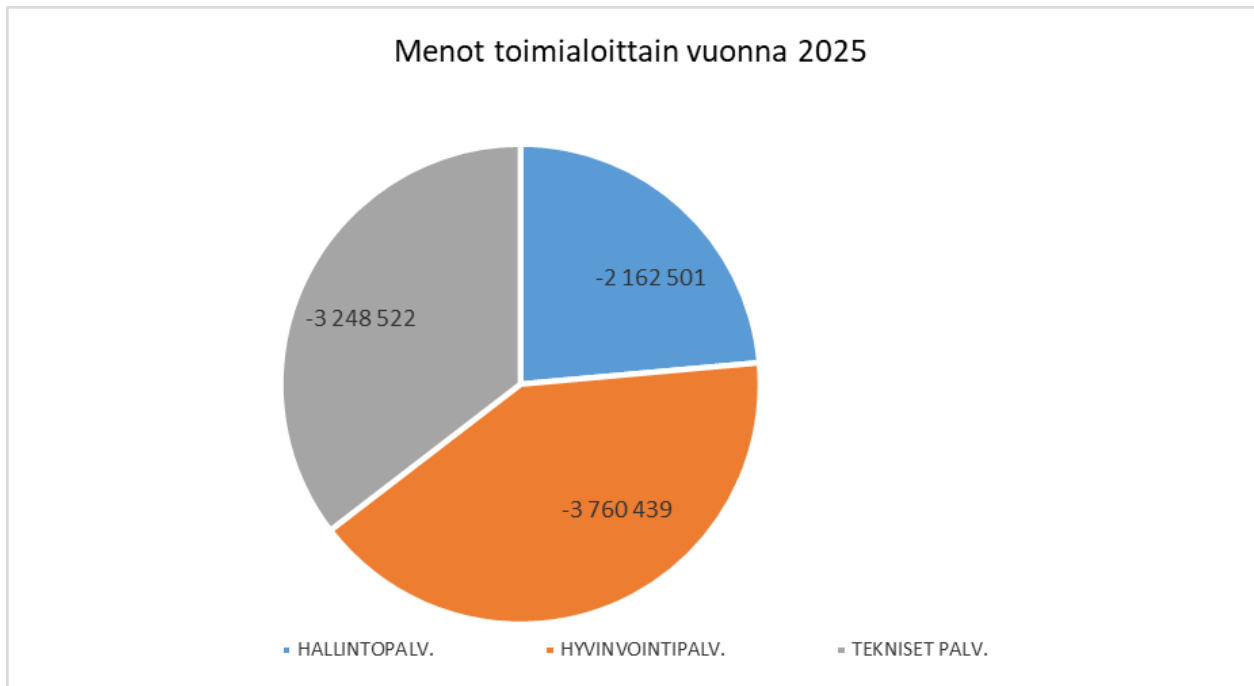
3.2 Toimintakulut vuonna 2025

TOIMINTAKULUT (ulkoiset)						
	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Henkilöstökulut	3 505 751	3 668 797	3 668 797	3 747 971	3 860 410	3 976 222
Palvelujen ostot	2 700 332	3 421 068	3 446 068	3 847 136	3 962 550	4 081 427
Aineet,tarvikkeet	1 083 563	1 060 635	1 105 635	941 785	970 039	999 140
Avustukset	321 755	382 000	382 000	396 000	407 880	420 116
Vuokrat	252 212	194 370	194 370	238 270	245 418	252 781
Muut kulut	88 973	2 800	2 800	300	309	318
YHTEENSÄ	7 952 585	8 729 670	8 799 670	9 171 462	9 446 606	9 730 004

3.3 Käyttötalouden menot ja tulot vuonna 2025

KÄYTTÖTALOUDEN MENOT JA TULOT TA 2025				
(ulkoiset)				
	HALLINTOPALV.	HYVINVOINTIPALV.	TEKNISET PALV.	YHTEENSÄ
Menot	-2 162 501	-3 760 439	-3 248 522	-9 171 462
Tulot	166 400	233 500	2 077 255	2 477 155
Nettomenot	-1 996 101	-3 526 939	-1 171 267	-6 694 307

4 KÄYTTÖTALOUS TOIMIALOITTAIN

Taulukkojen vasemmassa yläkulmassa on mainittu viranhaltija, joka vastaa toimialan tai vastuualueiden taloudesta.

PUUMALAN KUNTA	TP 2023	TA2024	TA2025	Muutos %	TS2026	TS2027
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	3 621 538 €	3 572 042 €	3 715 189 €	4,0	3 826 645 €	3 941 444 €
Toimintamenot	-9 179 660 €	-9 962 961 €	-10 409 496 €	4,5	-10 915 731 €	-11 473 203 €
TOIMINTAKATE	-5 558 122 €	-6 390 919 €	-6 694 307 €	4,7	-7 089 086 €	-7 531 759 €
Toimintakate euroa/asukas	-2 634 €	-3 043 €	-3 188 €	4,7	-3 408 €	-3 656 €
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	2 394 463 €	2 338 751 €	2 477 155 €	5,9	2 551 470 €	2 628 014 €
Toimintamenot	-7 952 585 €	-8 729 670 €	-9 171 462 €	5,1	-9 640 556 €	-10 159 773 €
TOIMINTAKATE	-5 558 122 €	-6 390 919 €	-6 694 307 €	4,7	-7 089 086 €	-7 531 759 €

4.1 Hallintopalveluiden toimiala

Hallintopalvelujen toimiala yhteensä

KUNNANJOHTAJA	TP 2023	TA2024	TA2025	Muutos %	TS2026	TS2027
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	453 355 €	291 974 €	284 450 €	-2,6	292 984 €	301 773 €
Toimintamenot	-1 661 782 €	-2 005 520 €	-2 272 826 €	13,3	-2 341 011 €	-2 411 241 €
TOIMINTAKATE	-1 208 427 €	-1 713 546 €	-1 988 376 €	16,0	-2 048 027 €	-2 109 468 €
Toimintakate euroa/asukas	-573 €	-816 €	-947 €	16,0	-985 €	-1 024 €
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	377 259 €	171 408 €	166 400 €	-2,9	171 392 €	176 534 €
Toimintamenot	-1 366 842 €	-1 893 749 €	-2 162 501 €	14,2	-2 227 376 €	-2 294 197 €
TOIMINTAKATE	-989 583 €	-1 722 341 €	-1 996 101 €	15,9	-2 055 984 €	-2 117 664 €

4.1.1 Keskusvaalilautakunta

Palvelusuunnitelma:

Vuonna 2025 toimitetaan alue- ja kuntavaalit.

Keskusvaalilautakunnan sihteeri	TP 2023	TA2024	TA2025	Muutos %	TS2026	TS2027
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	4 550 €	8 500 €	3 200 €	-62,4	3 296 €	3 395 €
Toimintamenot	-7 821 €	-22 987 €	-18 280 €	-20,5	-18 828 €	-19 393 €
TOIMINTAKATE	-3 270 €	-14 487 €	-15 080 €	4,1	-15 532 €	-15 998 €
Toimintakate euroa/asukas	-2 €	-7 €	-7 €	4,1	-7 €	-8 €
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	4 550 €	8 500 €	3 200 €	-62,4	3 296 €	3 395 €
Toimintamenot	-7 821 €	-22 987 €	-18 280 €	-20,5	-18 828 €	-19 393 €
TOIMINTAKATE	-3 270 €	-14 487 €	-15 080 €	4,1	-15 532 €	-15 998 €

4.1.2 Kunnanvaltuusto

Palvelusuunnitelma:

Kunnanvaltuusto käyttää kuntalain mukaisesti kunnan ylintä päätösvaltaa. Valtuustossa on 19 jäsentä, joista yksi toimii puheenjohtajana ja kolme varapuheenjohtajina. Puheenjohtajisto valitaan kahdeksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Uudelle kunnanvaltuustolle järjestetään luottamushenkilökoulutus ja valtuusto laatii kuntastrategian uudelle valtuustokaudelle.

Kunnanjohtaja	TP 2023	TA2024	TA2025	Muutos %	TS2026	TS2027
Valtuuston kokouksia	6	6	6		6	6
Käsiteltyjä asioita	55	45	45		45	45
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	109 €	100 €	100 €	0,0	103 €	106 €
Toimintamenot	-43 328 €	-71 568 €	-75 069 €	4,9	-77 321 €	-79 641 €
TOIMINTAKATE	-43 220 €	-71 468 €	-74 969 €	4,9	-77 218 €	-79 535 €
Toimintakate euroa/asukas	-20 €	-34 €	-36 €	4,9	-37 €	-39 €
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	109 €	100 €	100 €	0,0	103 €	106 €
Toimintamenot	-22 594 €	-40 307 €	-44 227 €	9,7	-45 554 €	-46 920 €
TOIMINTAKATE	-22 485 €	-40 207 €	-44 127 €	9,7	-45 451 €	-46 814 €

4.1.3 Tarkastuslautakunta

Palvelusuunnitelma:

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida kunnan toimintaa ja johtaa hallinnon ja talouden tarkastusta. Toimikausi on valtuustokausi.

Tarkastuslautakunnan sihteeri	TP 2023	TA2024	TA2025	Muutos %	TS2026	TS2027
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	0 €	0 €	0 €	0,0	0 €	0 €
Toimintamenot	-16 054 €	-26 100 €	-24 084 €	-7,7	-24 807 €	-25 551 €
TOIMINTAKATE	-16 054 €	-26 100 €	-24 084 €	-7,7	-24 807 €	-25 551 €
Toimintakate euroa/asukas	-8 €	-12 €	-11 €	-7,7	-12 €	-12 €
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	0 €	0 €	0 €	0,0	0 €	0 €
Toimintamenot	-15 043 €	-23 545 €	-21 753 €	-7,6	-22 406 €	-23 078 €
TOIMINTAKATE	-15 043 €	-23 545 €	-21 753 €	-7,6	-22 406 €	-23 078 €

4.1.4 Kunnanhallitus

Palvelusuunnitelma:

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta ja käyttää kunnan puhevaltaa kuntalain mukaisesti. Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kunnanhallitus johtaa myös elinkeinopolitiikkaa, työllistämistoimintaa, saaristoalueiden kehittämistä, maankäytön suunnittelua, maapolitiikkaa, arkistotoimea ja kuntayhteistyötä. Vuoden 2025 alusta aloittaa Mikkelin seudun työllisyyspalvelualue ja voimaan astuu uusi kotoutumislaki. Kunnanhallitus johtaa koko kuntakonsernin toimintaa. Kunnanhallitus toimii kunnan jäteviranomaisena. Hallituksen toimikausi on kaksi vuotta.

Kunnanjohtaja	TP 2023	TA2024	TA2025	Muutos %	TS2026	TS2027
Kunnanhallituksen kokouksia	11	11	11		11	11
Käsitellyjä asioita	192	175	175		175	175
Verotuskustannukset, euroa	17 487	25 000	25 000		25 000	25 000
Työttömyysaste, keskimäärin	8	9	9		8	8
Työmarkkinatuen kuntaosuus, euroa	113 557	95 000	125 000		120 000	110 000
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	52 323 €	15 100 €	44 600 €	195,4	45 938 €	47 316 €
Toimintamenot	-495 658 €	-562 426 €	-820 390 €	45,9	-845 002 €	-870 352 €
TOIMINTAKATE	-443 335 €	-547 326 €	-775 790 €	41,7	-799 064 €	-823 036 €
Toimintakate euroa/asukas	-210 €	-261 €				
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	52 323 €	15 100 €	44 600 €	195,4	45 938 €	47 316 €
Toimintamenot	-484 638 €	-546 563 €	-804 714 €	47,2	-828 855 €	-853 721 €
TOIMINTAKATE	-432 315 €	-531 463 €	-760 114 €	43,0	-782 917 €	-806 405 €

4.1.5 Ympäristöterveydenhuolto

Palvelusuunnitelma:

Ympäristöterveydenhuollon palvelut tuottaa isäntäkuntamallilla Savonlinnan kaupunki. Kunta valvoo, että terveysturvontaa ja eläinlääkintä toteutetaan laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Kunnanjohtaja	TP 2023	TA2024	TA2025	Muutos %	TS2026	TS2027
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	61 077 €	0 €	0 €		0 €	0 €
Toimintamenot	-16 172 €	-103 600 €	-96 408 €	-6,9	-99 300 €	-102 279 €
TOIMINTAKATE	44 905 €	-103 600 €	-96 408 €	-6,9	-99 300 €	-102 279 €
Toimintakate euroa/asukas	21 €	-49 €	-46 €	-6,9	-48 €	-50 €
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	61 077 €	0 €	0 €		0 €	0 €
Toimintamenot	205 124 €	-103 600 €	-96 408 €	-6,9	-99 300 €	-102 279 €
TOIMINTAKATE	266 201 €	-103 600 €	-96 408 €	-6,9	-99 300 €	-102 279 €

4.1.6 Hallinto- ja talouspalvelut

Palvelusuunnitelma:

Vastuualueen tehtävänä on tuottaa hallinto-, talous-, atk- ja henkilöstöhallinnon palvelut koko kunnan ja tarvittaessa myös kuntakonsernin ja yhteistoimintakuntien käyttöön. Lisäksi tehtäviin kuuluu muun muassa kunnan yleisasiakaspalvelu, arkistotoimen hoitaminen ja asiointipisteen ylläpito. Lisäksi hallinto- ja talouspalveluiden vastuulla on tietosuoja-asiat.

Hallintopäällikkö	TP 2023	TA2024	TA2025	Muutos %	TS2026	TS2027
Työterveyshuollon bruttokulut, euroa	37750	40000	50000	25	50000	50000
Asiointipisteen palvelutiketit kpl/vuosi	0	650	650	0	650	650
Tietoturvapoiikkeamat, ei toivotut tietoturvatapahtumat	0	0	0	0	0	0
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	103 550 €	148 466 €	140 550 €	-5,3	144 767 €	149 109 €
Toimintamenot	-512 581 €	-621 145 €	-660 762 €	6,4	-680 585 €	-701 002 €
TOIMINTAKATE	-409 030 €	-472 679 €	-520 212 €	10,1	-535 818 €	-551 893 €
Toimintakate euroa/asukas	-194 €	-225 €	-248 €	10,1	-258 €	-268 €
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	27 454 €	27 900 €	22 500 €	-19,4	23 175 €	23 870 €
Toimintamenot	-483 067 €	-575 044 €	-615 214 €	7,0	-633 670 €	-652 681 €
TOIMINTAKATE	-455 613 €	-547 144 €	-592 714 €	8,3	-610 495 €	-628 810 €

4.1.7 Elinvoimapalvelut

Palvelusuunnitelma:

Elinvoimapalvelujen tehtävänä on edistää kunnan elinvoiman myönteistä kehitystä. Erytistehtävänä on vapaa-ajan asukkaiden huomioiminen kunnan toiminnassa. Elinvoimapalveluiden vastuualueen tulee harjoittaa menestyksellistä elinkeinopolitiikkaa, ja huolehtia mm. seuraavista tehtävistä: maaseudun elinvoiman edistäminen, yleisen viihtyvyyden lisääminen, seudullinen maaseutuhallinto (Mikkelin kaupunki) ja maatalousyrittäjien palveleminen, matkailupalvelut ja -markkinointi sekä yleinen kuntamarkkinointi. Elinvoimapalvelujen tehtävänä on palvella Puumalassa sijaitsevia yrityksiä ja yrityksen perustamista suunnittelevia sekä houkutella kuntaan investointeja, yrityksiä ja matkailijoita. Elinvoimapalvelujen tehtäviin kuuluu kunnan joukkoliikenneolojen kehittäminen ja kunnan saavutettavuuden kehittäminen. Puumalalla on yhteinen elinkeinokehittäjä Sulkavan kunnan kanssa ja työaika Puumalaan on 60 %.

Kunnanjohtaja	TP 2023	TA2024	TA2025	Muutos %	TS2026	TS2027
Markkinointibudjetti €	54 000 €	45 000	48 000		50 000	50 000
Perustetut yritykset	9	18	15		18	18
Yrityskanta	271	250	260		260	260
Asiointiliikenteen matkustajia/reitti	3	3	3		3	3
Tuettu maksullinen lomitus, maksetut tunnit	408	500	500		500	500
Saaristoreitin lauttaylitykset	2 400	2 800	2 600		2 700	2 800
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	231 745 €	119 808 €	96 000 €	-19,9	98 880 €	101 846 €
Toimintamenot	-570 169 €	-597 694 €	-577 833 €	-3,3	-595 168 €	-613 023 €
TOIMINTAKATE	-338 424 €	-477 886 €	-481 833 €	0,8	-496 288 €	-511 177 €
Toimintakate euroa/asukas	-160 €	-228 €	-229 €	0,8	-239 €	-248 €
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	231 745 €	119 808 €	96 000 €	-19,9	98 880 €	101 846 €
Toimintamenot	-558 803 €	-581 703 €	-561 905 €	-3,4	-578 762 €	-596 125 €
TOIMINTAKATE	-327 058 €	-461 895 €	-465 905 €	0,9	-479 882 €	-494 279 €

4.2 Hyvinvointipalvelujen toimiala

Hyvinvointipalvelujen toimiala yhteensä

HYVINVOINTI- JA KULTTUURIJOHTAJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	219 561	158 982	256 352	61,2	264 043	271 964
Toimintamenot	-3 719 931	-4 442 473	-4 569 171	2,9	-4 706 246	-4 847 434
TOIMINTAKATE	-3 500 371	-4 283 491	-4 312 819	0,7	-4 442 204	-4 575 470
<i>Toimintakate euroa/asukas</i>	-1 659	-2 040	-2 054	0,7	-2 136	-1 770
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	193 053	132 098	233 500	76,8	240 505	247 720
Toimintamenot	-3 092 918	-3 634 975	-3 760 439	3,5	-3 873 252	-3 989 450
TOIMINTAKATE	-2 899 865	-3 502 877	-3 526 939	0,7	-3 632 747	-3 741 730

4.2.1 Hyvinvointilautakunta

Palvelusuunnitelma:

Hyvinvointilautakunta hallinnoi opetus-, varhaiskasvatus-, nuoriso-, liikunta-, aikuiskoulutus- sekä kirjasto- ja kulttuuripalveluja, koordinoi näiden toimintaa ja ohjaa niitä. Hyvinvointilautakunnan vastuualueella on myös vanhus- ja vammaisneuvosto. Hyvinvointilautakunnan tehtävänä on edistää kuntalaisten hyvinvointia.

HYVINVOINTI- JA KULTTUURIJOHTAJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Hyvinvointilautakunnan kokouksia	6	5	5		5	5
Käsiteltyjä asioita	69	60	60		60	60
Vanhus- ja vammaisneuvoston kokouksia	5	5	5		5	5
Käsiteltyjä asioita	44	40	40		40	40
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	0	0	0	0,0	0	0
Toimintamenot	-101 277	-157 779	-153 352	-2,8	-157 953	-162 691
TOIMINTAKATE	-101 277	-157 779	-153 352	-2,8	-157 953	-162 691
Toimintakate euroa/asukas	-48	-75	-73	-2,8	-76	-69
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	0	0	0	0,0	0	0
Toimintamenot	-96 319	-150 613	-146 256	-2,9	-150 644	-155 163
TOIMINTAKATE	-96 319	-150 613	-146 256	-2,9	-150 644	-155 163

4.2.2 Opetuspalvelut

Palvelusuunnitelma:

Opetuspalvelut tarjoaa esiopetusta, perusopetusta, aamu- ja iltapäivätoimintaa, kerhotoimintaa sekä ostaa taiteen perusopetusta. Oppilaalle turvataan koko yleissivistävän koulutuksen ajan oppimisympäristö, joka tukee häntä perustietojen ja -taitojen sekä tiedon hankinnan ja soveltamisen oppimisessa. Oppilasta tuetaan hyvän opiskelumotivaation ja yhteistyötaitojen saavuttamisessa. Yleissivistävän koulutuksen aikana oppilas kasvaa ihmisenä ja oppii kunnioittamaan ympäristöä.

PERUSKOULUN REHTORI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Oman perusopetuksen toimintakate €/oppilas	21 236	19 825	19 825		20 770	21 808
Esiopetuksen toimintakate, €/oppilas 0-9 -luokan oppilaat	11 959	10 461	10 461		7 846	10 461
Peruskoulun päättäneet saavat jatko-opintopaikan, % oppilaista	86	80	80		81	80
Peruskoulun päättäneet saavat jatko-opintopaikan, % oppilaista	100	100	100		100	100
Vakinainen henkilöstö osallistuu täydennyskoulutukseen, % henkilöstöstä	100	100	100		100	100
Oppilashuollon ammattihenkilöiden läsnäolon toteutuminen, % sovitusta			100		100	100
Oppimisen tukea tarvitsevat oppilaat saavat tarvitsemansa tasoisen tuen, % tuen oppilaista	100	100	100		100	100
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	60 649	19 000	54 500	186,8	56 135	57 819
Toimintamenot	-1 991 744	-2 336 420	-2 474 481	5,9	-2 548 715	-2 625 177
TOIMINTAKATE	-1 931 095	-2 317 420	-2 419 981	4,4	-2 492 580	-2 567 358
Toimintakate euroa/asukas	-915	-1 104	-1 152	4,4	-1 198	-954
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	60 649	19 000	54 500	186,8	56 135	57 819
Toimintamenot	-1 696 992	-1 941 595	-2 080 812	7,2	-2 143 236	-2 207 533
TOIMINTAKATE	-1 636 344	-1 922 595	-2 026 312	5,4	-2 087 101	-2 149 714

4.2.3 Varhaiskasvatuspalvelut

Palvelusuunnitelma:

Varhaiskasvatuspalveluja tarjoaa päiväkoti. Lapselle turvataan koko varhaiskasvatuksen ajan hänen ikä- ja kehitystasonsa mukainen kasvatusta, opetus ja hoito. Lapsen kasvupolku suunnitellaan yhteistyössä huoltajien ja varhaiskasvatushenkilöstön kanssa. Lapsen kasvu- ja oppimisympäristö on lapsilähtöinen, monipuoliseen leikkiin ja toimintaan kannustava.

PÄIVÄKODIN JOHTAJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Päiväkodin toimintakate €/hoitopäivä	87	97	97		97	97
Vakinainen henkilöstö osallistuu vuosittain täydennyskoulutukseen, % henkilöstöstä	100	100	100		100	100
Eritasoista tukea tarvitsevat lapset saavat tarvitsemansa tuen, % lapsista	100	100	100		100	100
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	16 000	0	25 000	0,0	25 750	26 523
Toimintamenot	-586 966	-780 108	-797 850	2,3	-821 786	-846 439
TOIMINTAKATE	-570 966	-780 108	-772 850	-0,9	-796 036	-819 917
Toimintakate euroa/asukas	-271	-371	-368	-0,9	-383	-273
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	16 000	0	25 000	0,0	25 750	26 523
Toimintamenot	-523 892	-686 837	-704 639	2,6	-725 778	-747 552
TOIMINTAKATE	-507 892	-686 837	-679 639	-1,0	-700 028	-721 029

4.2.4 Nuoriso- ja liikuntapalvelut

Palvelusuunnitelma:

Nuorisopalvelut luo edellytyksiä lasten ja nuorten hyvinvointiin, harrastuksiin sekä omaehtoiseen toimintaan nuorisolain edellyttämällä tavalla lähipalveluina sekä digitaalisena nuorisotyönä yhdessä muiden paikallisten ja alueellisten nuorisoalan toimijoiden kanssa. Kaikessa toiminnassa korostuu lasten ja nuorten osallisuus nuorisovaltuuston toimiessa nuorten asioiden virallisena esiintuojana ja kommentoijana. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorille apua ja löytää ne palvelut, joita nuori tarvitsee päästäkseen elämässään eteenpäin. Liikuntapalvelut järjestää monipuolisia liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen sekä henkilökohtaista liikuntaneuvontaa. Toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa ovat mukana muut Puumalassa liikuntaa järjestävät paikalliset ja alueelliset tahot. Liikuntapalvelut tarjoaa myös toimitiloja ja taloudellista tukea puumalalaisille liikuntaa järjestäville yhdistyksille ja ryhmille.

VAPAA-AIKASIHTEERI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Nuorisovaltuuston kokoukset/kokoontumiset	7	7	7		7	7
Liikuntaneuvonnan asiakasmäärä/käyntikerrat	0	20/100	25/150		35/150	35/150
Nuorisotilan avoimien ovien toiminta 13-20 v. nuorille, tuntia	252	250	250		250	250
Nuorisotilan avoimien ovien toiminta 9-12 v. nuorille, tuntia	124	150	150		150	150
Maksuttomia liikuntaryhmiä eri kohderyhmille		9	9		9	9
LIITO-ryhmän kokoontumiskerrat		4	4		4	4
Kuntosalin kävijämäärä, käyntikertoja	14065	12 000	14000		12000	12000
Urheiluhallin käyttäjämaksujen osuus käyttömenoista %	51	40	40		40	40
Lisäressurssien saaminen hanketoiminnan kautta, hankkeita	4	4	4		4	4
Lasten ja nuorten moniammatillisen työryhmän kokoontumiskerrat	4	0	5		7	7
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	102 468	92 052	120 622	31,0	124 241	127 968
Toimintamenot	-438 608	-532 387	-552 422	3,8	-568 995	-586 064
TOIMINTAKATE	-336 140	-440 335	-431 800	-1,9	-444 754	-458 097
Toimintakate euroa/asukas	-159	-210	-206	-1,9	-214	-199
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	75 960	65 168	97 770	50,0	100 703	103 724
Toimintamenot	-213 361	-269 915	-290 601	7,7	-299 319	-308 299
TOIMINTAKATE	-137 400	-204 747	-192 831	-5,8	-198 616	-204 574

4.2.5 Aikuiskoulutuspalvelut

Palvelusuunnitelma:

Puumalan kansalaisopisto järjestää vapaan sivistystyön koulutusta. Opiston laaja opetustarjonta tukee yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä. Opisto tarjoaa myös mahdollisuuksia musiikin perusopetukseen ja avoimeen yliopisto-opetukseen sekä järjestää tarvittaessa maksupalvelukoulutusta. Opiskelu viedään lähelle ihmistä turvaamalla opiskelumahdollisuudet myös haja-asutusalueella. Opiskelu tapahtuu elinikäisen oppimisen sekä kestävän kehityksen periaatteiden pohjalta. Opisto toimii yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa.

HYVINVOINTI- JA KULTTUURIJOHTAJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Opiskelijoiden lukumäärä	1 772	1 800	1 800		1 800	1 800
Opetustuntien lukumäärä	3 274	3 200	3 200		3 200	3 200
Toimintakate €/opetustunti	85	87	87		87	87
Toimintakate €/opiskelija	157	154	154		154	154
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	36 216	41 000	49 300	20,2	50 779	52 302
Toimintamenot	-314 002	-369 316	-336 749	-8,8	-346 851	-357 257
TOIMINTAKATE	-277 786	-328 316	-287 449	-12,4	-296 072	-304 955
Toimintakate euroa/asukas	-132	-156	-137	-12,4	-142	-148
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	36 216	41 000	49 300	20,2	50 779	52 302
Toimintamenot	-280 437	-328 390	-292 688	-10,9	-301 469	-310 513
TOIMINTAKATE	-244 221	-287 390	-243 388	-15,3	-250 690	-258 210

4.2.6 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Palvelusuunnitelma:

Kirjastolaitos edistää kuntalaisten ja kunnassa lomailevien mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen sekä kansainvälistymiseen. Lisäksi kirjastolaitos edistää virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen käyttöä ja niiden sivistyksellistä kehittymistä. Kulttuuripalvelut edistää ihmisten henkistä hyvinvointia. Kulttuuripalvelut järjestää tapahtumia, näyttelyitä ja retkiä sekä edistää paikallisten harrastajien toimintaa ja verkostoitumista. Lisäksi kulttuuripalvelut vastaa Liehtalanniemen museotilan ja Salpalinja-bunkkerin toiminnasta sekä koordinoi höyrylaiva s/s Wennon toimintaa yhteistyössä Puumalan veneseuran kanssa. Kulttuuripalvelut tukee saumattomasti kunnan matkailupalveluita ja osallistuu kuntamarkkinointiin.

MARKKINOINTIPÄÄLLIKKÖ	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Kirjaston aukiolotuntien määrä	4 272	3 000	3 000		3 000	3 000
Lainojen määrä	16 232	15 000	15 000		15 000	15 000
Toimintakate €/laina	17	9	9		9	9
Kirjahankintojen määrä/1000 asukasta (OKM:n vähimmäistavoite: 350)	502	350	350		350	350
Järjestetyt kulttuuritapahtumat	30	20	20		20	20
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	4 229	6 930	6 930	0,0	7 138	7 352
Toimintamenot	-287 335	-266 463	-254 317	-4,6	-261 947	-269 805
TOIMINTAKATE	-283 106	-259 533	-247 387	-4,7	-254 809	-262 453
Toimintakate euroa/asukas	-134	-124	-118	-4,7	-123	-127
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	4 229	6 930	6 930	0,0	7 138	7 352
Toimintamenot	-281 918	-257 625	-245 443	-4,7	-252 806	-260 390
TOIMINTAKATE	-277 689	-250 695	-238 513	-4,9	-245 668	-253 038

4.3 Tekninen toimiala

Tekniset palvelut yhteensä

TEKNINEN JOHTAJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	2 948 622	3 121 086	3 174 387	1,7	3 269 619	3 367 707
Toimintamenot	-3 797 946	-3 514 968	-3 557 499	1,2	-3 664 224	-3 774 151
TOIMINTAKATE	-849 324	-393 882	-383 112	-2,7	-394 605	-406 444
<i>Toimintakate euroa/asukas</i>	<i>-403</i>	<i>-188</i>	<i>-182</i>	<i>-2,7</i>	<i>-190</i>	<i>-197</i>
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	1 824 151	2 035 245	2 077 255	2,1	2 139 573	2 203 760
Toimintamenot	-3 492 825	-3 200 946	-3 248 522	1,5	-3 345 978	-3 446 357
TOIMINTAKATE	-1 668 674	-1 165 701	-1 171 267	0,5	-1 206 405	-1 242 597

4.3.1 Tekninen lautakunta

Palvelusuunnitelma:

Kunnossapidon ja rakentamisen hallintotehtävät. Palvelutarjonnan säilyttäminen vähintäänkin nykytasolla, kuitenkin kustannustehokkaana. Ulkopuolisia rakennuttamispalveluja käytetään vain suurissa investointikohteissa. Pistohiekan matkailualueen jatkekehittäminen sataman toisen vaiheen rakentamisen viimeistelyllä ja mustien jätevesien käsittelyjärjestelmän luvittaminen.

Tekninen johtaja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	505	10 000	10 000	0,0	10 300	10 609
Toimintamenot	-154 056	-156 304	-159 263	1,9	-164 041	-168 962
TOIMINTAKATE	-153 551	-146 304	-149 263	2,0	-153 741	-158 353
Toimintakate euroa/asukas	-73	-70	-71	2,0	-74	-77
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	505	10 000	10 000	0,0	10 300	10 609
Toimintamenot	-137 542	-133 301	-146 286	9,7	-150 675	-155 195
TOIMINTAKATE	-137 037	-123 301	-136 286	10,5	-140 375	-144 586

4.3.2 Yhdyskuntapalvelut

Palvelusuunnitelma:

Luoda tarkoitukseen sopiva, turvallinen ja viihtyisä asuin- ja toimintaympäristö päämäärätietoisesti suunnitellen ja toimien. Palvelutason säilyttäminen hoito- ja kunnossapitotöissä vähintään nykytasolla kustannustehokkaasti ja asiakaslähtöisesti. Sataman palveluiden kehittäminen kesällä 2024 saatujen palautteiden pohjalta.

TEKNINEN JOHTAJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Valituksia katujen talvikunnossapidossa	7	alle 5	alle 5		alle 10	alle 10
Valituksia katujen kesäkunnossapidossa	4	alle 5	alle 5		alle 5	alle 5
Katujen kunnossapitohinta €/km	6 800	6 500	6 500		6 500	6 500
Avustettavia tiekunnallisia yksityisteitä km:t	313	300	313		300	300
Avustus, €/km	230/300	300/400	300/400		300/400	300/400
Vierasvene- ja kotivenepaikat	jonossa noin 10, lähes kaikki vieraspaikkakuntalaisia	kotivenepaikka lähes kaikille	kotivenepaikka lähes kaikille		kotivenepaikka kaikille	kotivenepaikka kaikille
Kotivenepaikkatulot/paikka	275	275	275		275	300
Retkisatamaverkosto	Ei toteuteta	Retkisatamien kunnostushanke käynnistetty	Retkisatamien kunnostushanke käynnistetty		Retkisatamien kunnostushanke valmistuu	0
Liikuntapaikkojen kunnan seuranta	toteutunut	toteutuu	toteutuu		toteutuu	toteutuu
Jätehuollon menot €	307 000	300 000	300 000		300 000	300 000
Jätehuollon tulot €	217 000	225 000	225 000		225 500	250 000
Kirjallisista jätemaksumuistutuksista tehdyt päätökset/kpl	0	alle 10	alle 10		alle 10	alle 10
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	432 638	539 938	568 004	5,2	585 044	602 595
Toimintamenot	-1 142 264	-1 138 604	-1 142 576	0,3	-1 176 853	-1 212 159
TOIMINTAKATE	-709 626	-598 666	-574 572	-4,0	-591 809	-609 563
Toimintakate euroa/asukas	-336	-285	-274	-4,0	-285	-296
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	336 142	399 030	425 430	6,6	438 193	451 339
Toimintamenot	-1 061 013	-1 052 010	-1 054 405	0,2	-1 086 037	-1 118 618
TOIMINTAKATE	-724 871	-652 980	-628 975	-3,7	-647 844	-667 280

4.3.3 Pelastuspalvelut

Palvelusuunnitelma:

Pelastustoimen palvelut siirtyivät hyvinvointialueen järjestettäväksi vuoden 2023 alussa. Kunta toimii kiinteistöjen omistajana edelleen tiiviissä yhteistyössä pelastuspalvelujen järjestäjän kanssa.

TEKNINEN JOHTAJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	26 400	7 725	7 725	0,0	7 957	8 195
Toimintamenot	-20 473	-8 570	-16 570	93,3	-17 067	-17 579
TOIMINTAKATE	5 927	-845	-8 845	946,7	-9 110	-9 384
Toimintakate euroa/asukas	3	0	-4	0,0	-4	-5
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	26 400	7 725	7 725	0,0	7 957	8 195
Toimintamenot	-20 473	-8 570	-16 570	93,3	-17 067	-17 579
TOIMINTAKATE	5 927	-845	-8 845	946,7	-9 110	-9 384

4.3.4 Kiinteistöpalvelut

Palvelusuunnitelma:

Kiinteistöpalvelujen tehtävänä on ylläpitää yritystoiminnan (matkailu, teollisuus, liiketoiminta) käytössä olevia rakennuksia sekä kunnan omassa käytössä olevia rakennuksia ja tiloja. Rakennusten energiankulutuksen seurantaan kiinnitetään erityishuomiota. Tehtävänä on ylläpitää ja vuokrata käypään vuokra-arvoon kiinteistöjä, sekä myydä omassa käytössä tarpeettomaksi tulevia rakennuksia. Kunnalla on turvalliset ja terveet kiinteistöt ja niiden sisäilmaa seurataan toimintaohjelmamme mukaisesti. Vuokra-asuntojen remonttien yhteydessä otetaan huomioon esteettömyysnäkökulma.

TEKNINEN JOHTAJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Kiinteistöjen toimintahäiriöihin reagoiminen		käydään samana päivänä	käydään samana päivänä		käydään samana päivänä	
Kiinteistöjen menot/m²/kk	3	3,6	3,6		3,6	3,6
Kiinteistöjen tulot/m²/kk	2,1	1,61	1,61		1,61	1,61
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	1 897 139	1 916 151	1 931 476	0,8	1 989 420	2 049 103
Toimintamenot	-1 414 302	-1 612 011	-1 574 476	-2,3	-1 621 710	-1 670 362
TOIMINTAKATE	482 838	304 140	357 000	17,4	367 710	378 741
Toimintakate euroa/asukas	229	145	170	17,4	177	184
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	882 162	978 400	984 100	0,6	1 013 623	1 044 032
Toimintamenot	-1 278 004	-1 448 453	-1 407 584	-2,8	-1 449 812	-1 493 306
TOIMINTAKATE	-395 842	-470 053	-423 484	-9,9	-436 189	-449 274

4.3.5 Ympäristövalvonta

Palvelusuunnitelma:

Kunnassa tapahtuvan rakentamisen valvonta ja ohjaus sekä ympäristöasiat. Rakennusvalvontamaksuilla katetaan aiheutuvista menoista noin 70-90 %. Rakennusvalvonnassa on rakennustarkastajan lisäksi osa ympäristösihteerin työpanoksesta lähinnä rakennusten paikan ja korkeusaseman merkintätehtävissä sekä yhteensä vajaa henkilötyövuosi toimistosihteerien työpalkoista. Rakennustarkastajan sekä ympäristösihteerin työpanosta myydään Sulkavalle päivän verran viikossa.

Ympäristönsuojelumääräykset ja jätehuoltomääräykset päivitetään vuonna 2025. Ympäristövalvonnan asiointiajat mitoitetaan asiakkaiden tarpeiden pohjalta. Olennaista on myös, että kunnan myöntämät poikkeamisluvat saavat lainvoiman ilman valitusmenettelyjä. Rakennusten käyttötarkoituksen muutoksia ja niihin liittyviä vaatimuksia joustevoitetaan mahdollisuuksien mukaan.

RAKENNUSTARKASTAJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Rakennus- ja toimenpideluvat	146	180	180		150	150
Käsittelyaika, kuukautta	alle 1 kk	alle 1 kk	alle 1 kk		alle 1 kk	alle 1 kk
Menot €/lupa	969	800	800		600	600
Tulot €/lupa	507	450	450		450	460
Khall. myöntämät poikk.luvat	9	10	10		10	10
Tek.ltk:n myöntämät poikk.luvat	9	3	3		5	5
Ympäristöluvut	0	2	2		2	2
Maa-ainesluvut	2	3	3		3	3
Käsittelyaika maa-aines- ja ymp.luvat/ kk	alle 2 kk	alle 3 kk	alle 3 kk		alle 3	alle 3
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	89 891	106 700	89 700	-15,9	92 391	95 163
Toimintamenot	-193 168	-227 644	-231 798	1,8	-238 752	-245 914
TOIMINTAKATE	-103 276	-120 944	-142 098	17,5	-146 361	-150 752
Toimintakate euroa/asukas	-49	-58	-68	17,5	-70	-73
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	89 891	106 700	89 700	-15,9	92 391	95 163
Toimintamenot	-173 166	-199 172	-203 411	2,1	-209 513	-215 799
TOIMINTAKATE	-83 274	-92 472	-113 711	23,0	-117 122	-120 636

4.3.6 Kaavoitus- ja tonttipalvelut

Palvelusuunnitelma:

Kaavoituksen päämääränä on viihtyisä ympäristö kestävän kehityksen periaatteet huomioivalla maankäytön suunnittelulla. Kaavoitukseen sisältyy mittausoimi ja tonttien myynti, kunnan maa- ja metsätilojen ylläpito. Vakituiseen asumiseen soveltuvien, Saimaan rannalle sijoittuvien alueiden kartoitusta jatketaan ja niiden ostamiseen varaudutaan. Kirkonkylän asemakaavan ajantasaistaminen aloitettiin vuonna 2023 ja se jatkuu vuosina 2024 ja 2025. Kunnan metsäomaisuutta hoidetaan vuosille 2018-2027 laaditun metsäsuunnitelman mukaisesti maltillisin toimenpitein. Metsäomaisuuden hoitosopimus uusitaan vuonna 2024. Puumalan kunnan metsäalueet liitetään luomukeruualueiksi. Puumalan kunnan metsäomaisuuden liittämistä FSC-sertifioinnin piiriin tutkitaan.

TEKNINEN JOHTAJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Rantayleiskaavojen päivittämiskustannukset maanomistajilta	0	2 000	2 000		2 000	2 000
Kaavoituksen konsulttipalveluostot Kanttorilanrannan asemakaava	35 000	25 000	25 000		25 000	0
	ei edistynyt	luonnosvaihe	luonnosvaihe		lainvoimainen	lainvoimainen
Taajama-asetamakaavamuutokset	yksi korttelimuutos tehty, koko asemakaavan päivitys käynnistetty.	luonnosvaihe	luonnosvaihe		1. vaihe lainvoimainen	2. vaihe lainvoimainen
Metsäomaisuudenoitokulut (metsämaata 891 ha)	€/ha 11	15	15		20	20
Tuotto €/ha	150	130	130		130	130
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	102 684	100 000	120 000	20,0	123 600	127 308
Toimintamenot	-44 414	-63 034	-71 037	12,7	-73 168	-75 363
TOIMINTAKATE	58 271	36 966	48 963	32,5	50 432	51 945
Toimintakate euroa/asukas	28	18	23	32,5	24	25
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	102 684	100 000	120 000	20,0	123 600	127 308
Toimintamenot	-44 316	-62 900	-70 900	12,7	-73 027	-75 218
TOIMINTAKATE	58 369	37 100	49 100	32,3	50 573	52 090

4.3.7 Asumispalvelut

Palvelusuunnitelma:

Turvataan puumalalaisille ja Puumalaan muuttaville vuokra-asunnon tarvitseville ympäristöltään viihtyisä ja turvallinen asumisvaihtoehto omistusasumiselle. Edistetään arjen sujuvuutta ja siinä selviämistä kohtuullisilla vuokra-asumisen kustannuksilla. Kehitetään edelleen kausityöntekijöiden asumispalveluja mm. tarjoamalla edullista kesäaikaista asumista. Hyvinvointialueen käytöstä vapautuneisiin tiloihin etsitään aktiivisesti uusia vuokralaisia. Kunnan vuokratulojen kuntokartoitukset teetettiin vuonna 2023 ja niiden pohjalta jatketaan tarkempaa korjaussuunnittelua ja korjaustoimenpiteitä vuonna 2025.

TEKNINEN JOHTAJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Asuntojen käyttöaste, %	83	85	88		90	90
Asukaskysely	laadittu kuntoarvion teon yhteydessä	ei laadita	ei laadita		ei laadita	laaditaan
Riittävä määrä vuokra-asuntoja	ei asunnottomia	ei asunnottomia	ei asunnottomia		ei asunnottomia	ei asunnottomia
Esteettömyyskorjaukset seniorikodeissa	tehdään asuntoremonttien yhteydessä	tehdään asunto- remonttien yhteydessä	tehdään asunto- remonttien yhteydessä		tehdään asuntoremonttien yhteydessä	tehdään asuntoremonttien yhteydessä
Vuokratulot kattavat hoitomenot	kyllä	kyllä	kyllä		kyllä	kyllä
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	366 469	387 572	394 482	1,8	406 316	418 506
Toimintamenot	-328 833	-281 801	-337 779	19,9	-347 912	-358 350
TOIMINTAKATE	37 635	105 771	56 703	-46,4	58 404	60 156
Toimintakate euroa/asukas	18	50	27	-46,4	28	29
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	353 471	380 390	387 300	1,8	398 919	410 887
Toimintamenot	-297 877	-269 540	-325 366	20,7	-335 127	-345 181
TOIMINTAKATE	55 594	110 850	61 934	-44,1	63 792	65 706

4.3.8 Ruokahuolto- ja puhtaanapidon palvelut

Palvelusuunnitelma:

Ruoka- ja puhtaanapito palvelut siirtyivät vuonna 2023 Järvi-Saimaan Palvelut Oy:lle, jonka osakkaaksi kunta liittyi vuodenvaihteessa 2022-2023. Kunta ostaa kiinteistöjensä puhtaanapito palvelut ja koulun sekä päiväkodin ruokahuollon JSP:ltä. Kunnan tekninen toimiala toimii jatkossakin kiinteässä yhteistyössä ruoka- ja puhtaanapito palvelujen tarjoajan kanssa. Toiminnan seuranta ja mahdollisia korjausliikkeitä tehdään yhteistyössä JSP:n kanssa. Ruokahuollon ja puhtaanapidon kustannukset on kohdennettu niiden kustannuspaikkojen alle, mille kustannus todellisuudessa kuuluu. Pääosa kustannuksista on siten siirtynyt hyvinvointipalveluiden alle.

TEKNINEN JOHTAJA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Kouluruokakysely tehty	ei tehty kunnan toimesta	ei toteuteta	ei toteuteta		ei tehdä	ei tehdä
Suoritteiden á-hinnan seuranta €	5,67	0				
Ateriapalveluasiakkaille lämmin lounasateria myös viikonloppuisin	toteutui	0				
Siivouskaluston ajan tasalla pysyminen. Uusien laitteiden hankkiminen vähintään yksi laite vuodessa.	1 hankittu	0				
TALOUS (sis+ulk)						
Toimintatulot	32 895	53 000	53 000	0,0	54 590	56 228
Toimintamenot	-500 437	-27 000	-24 000	-11,1	-24 720	-25 462
TOIMINTAKATE	-467 542	26 000	29 000	11,5	29 870	30 766
Toimintakate euroa/asukas	-222	12	14	11,5	14	15
TALOUS (ulk)						
Toimintatulot	32 895	53 000	53 000	0,0	54 590	56 228
Toimintamenot	-480 435	-27 000	-24 000	-11,1	-24 720	-25 462
TOIMINTAKATE	-447 540	26 000	29 000	11,5	29 870	30 766

5 INVESTOINNIT

INVESTOINNIT, KAIKKI YHTEENSÄ	Muutettu					
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	94 266	202 000	362 000	218 000	280 000	0
Toimintamenot	-1 662 827	-1 641 000	-1 841 000	-3 314 500	-797 000	-100 000
Toimintakate	-1 568 561	-1 439 000	-1 479 000	-3 096 500	-517 000	-100 000

KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ	Muutettu					
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	0	0	0	84 000	280 000	0
Toimintamenot	-245 007	-355 000	-355 000	-686 000	-400 000	0
Toimintakate	-245 007	-355 000	-355 000	-602 000	-120 000	0

Yritystilöjen saneeraus ja rakentaminen	Muutettu					
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot	-19 507	-30 000	-30 000	-200 000		
Toimintakate	-19 507	-30 000	-30 000	-200 000		

Maa-alueiden osto/myynti	Muutettu					
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot	-220 000	-300 000	-300 000	-300 000		
Toimintakate	-220 000	-300 000	-300 000	-300 000		

Osakkeet osto/myynti	Muutettu					
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot	-5 500			-16 000		
Toimintakate	-5 500			-16 000		

Järvi-Saimaan Palvelut Oy:n osakkeen ostaminen

Sähköinen arkistointi	Muutettu					
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot				-20 000		
Toimintakate				-20 000		

Sähköisen arkistoinnin mahdollistavan ohjelmiston hankinta

Vesilaitos, ohjelmistot			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot				-30 000		
Toimintakate				-30 000		
Pro Economican laajennus, vesilaitoksen ohjelmiston käyttöönotto						
Retkisatamien kunnostus			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot		-25 000	-25 000			
Toimintakate		-25 000	-25 000			
Tarinareitti			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot				84 000	280 000	
Toimintamenot				-120 000	-400 000	
Toimintakate				-36 000	-120 000	
TEKNISTEN PALVELUJEN TOIMIALA YHTEENSÄ			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	94 266	202 000	362 000	134 000	0	0
Toimintamenot	-1 417 820	-1 286 000	-1 486 000	-2 628 500	-397 000	-100 000
Toimintakate	-1 323 554	-1 084 000	-1 124 000	-2 494 500	-397 000	-100 000
Kadut, kirkonkylä			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot	-105 883	-100 000	-100 000	-35 000	-100 000	-100 000
Toimintakate	-105 883	-100 000	-100 000	-35 000	-100 000	-100 000
Koskenseläntien asfaltointi						
Kadut, Kotiniemi			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot		-35 000	-35 000		-70 000	
Toimintakate		-35 000	-35 000		-70 000	
Vuosi 2026: Kotiniemen kevyenliikenteenväylän tekeminen sekä Kotiniementien alkupään kunnostus						

Yleiset alueet			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot		50 000	50 000	50 000		
Toimintamenot	-3 027	-85 000	-85 000	-64 000		
Toimintakate	-3 027	-35 000	-35 000	-14 000		

Vuonna 2023 ja 2024 toteutuneita menoja 21 000 e ja tuloja 50 000 e.
Tulot siirretään vuodelle 2025.

Koko hankkeen ajalta menojen määräraha 85 000 e ja tulot 50 000 e
eli investointimeno 35 000e.

Ympäristöaideteoksen tavoiteltu valmistumisaikataulu on toukokuussa 2025.

Yleiset alueet			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot				-35 000		
Toimintakate				-35 000		

Teollisuustonttien tai uuden lumenkaatopaikan maanrakennuskustannukset.

Mikäli lumenkaatopaikka siirretään, mahdollistaa se ko. paikan kehittämisen yritystonttiin

Kk satama-alue			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot	-30 069	-100 000	-100 000			
Toimintakate	-30 069	-100 000	-100 000			

Palvelukeskus			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot	-890 406	-40 000	-40 000			
Toimintakate	-890 406	-40 000	-40 000			

Kunnantalo			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot				-18 000	-10 000	
Toimintakate				-18 000	-10 000	

Kiinteistöautomaation päivitys (Schneider)

Wenno			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot		10 000	10 000			
Toimintamenot		-20 000	-20 000	-20 000		
Toimintakate		-10 000	-10 000	-20 000		

Ruumakannen valokatteen uusiminen

Kirjasto			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot				-150 000		
Toimintakate				-150 000		

Kirjaston muutostyöt

Päiväkoti			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot		-15 000	-15 000	-25 000	-10 000	
Toimintakate		-15 000	-15 000	-25 000	-10 000	

Varhaiskasvatuksen tietojärjestelmän hankinta

Seniorikodit			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot	-34 677	-30 000	-30 000	-100 000		
Toimintakate	-34 677	-30 000	-30 000	-100 000		

Tikkatie 6 talo J:n kunnostus (yht. kuusi asuntoa).

Kolmen asunnon remontointi vuonna 2025.

Pistohiekka			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot		22 000	22 000	10 500		
Toimintamenot		-51 000	-51 000	-14 500	-150 000	
Toimintakate		-29 000	-29 000	-4 000	-150 000	

Vuosi 2025: Pistohiekan frisbeegolfkenttä-hanke jatkuu vuodelta 2024.

Vuosi 2026: Pistohiekan paikallispuhdistamon rakentaminen.

Haapaselkä			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot		-30 000	-30 000			
Toimintakate		-30 000	-30 000			

Ruokahuolto/Keittiön irtamisto			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot		-25 000	-25 000			
Toimintakate		-25 000	-25 000			

Viljakansaarentien perusparannus			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot		-400 000	-400 000	-390 000		
Toimintakate		-400 000	-400 000	-390 000		

Kunnan osuus tienparannushankkeen kustannuksiin. Vuoden 2024 toteuma on noin 10 000

Terveysasema			Muutettu			
9819	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot		-15 000	-15 000			
Toimintakate		-15 000	-15 000			

Urheiluhalli			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot		-35 000	-35 000			
Toimintakate		-35 000	-35 000			

Puumalan koulu			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot		-30 000	-30 000	-47 000	-45 000	
Toimintakate		-30 000	-30 000	-47 000	-45 000	

Vuosi 2025: Auditorion AV-laitteet, wc:n väliovien uusiminen ja sisämaalausta.

Schneiderin talotekniikan uusiminen.

Vuosi 2026: henkilöstöhuoneen wc-tilojen remontointi ja neuvotteluhuoneen remontointi.

Urheilukenttä			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot				-30 000		
Toimintakate				-30 000		

Urheilukentän huoltotilan ovet ja maalaus, myös katto.

Energiasäästöratkaisut			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot	-10 517	-15 000	-15 000	-25 000		
Toimintakate	-10 517	-15 000	-15 000	-25 000		

Katulamppujen vaihto led-valoihin

Kivisalmen laituri			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	-3 148					
Toimintamenot	-6 185					
Toimintakate	-9 333					

Aluekeräyspisteiden jäteasiat			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot		-20 000	-20 000			
Toimintakate		-20 000	-20 000			

Veeranranta			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot	-80 699					
Toimintakate	-80 699					

Latukone			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot	-94 000					
Toimintakate	-94 000					

Pistohiekan laituri			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	97 414	120 000	280 000	73 500		
Toimintamenot	-162 357	-200 000	-400 000	-105 000		
Toimintakate	-64 943	-80 000	-120 000	-31 500		

Pistohiekan venesataman toinen vaihe -hanke jatkuu vuonna 2025.

Varavoimakoneen hankinta			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot		-40 000	-40 000			
Toimintakate		-40 000	-40 000			

Kippis-laiturin kunnostus			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot				-20 000		
Toimintakate				-20 000		

Perhepuisto			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot				-150 000		
Toimintakate				-150 000		
Paloasema			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot					-12 000	
Toimintakate					-12 000	
Kiinteistöautomaation päivitys						
Kiinteistö Oy Puumalan vuokratilat			Muutettu			
	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot						
Toimintamenot				-1 400 000		
Toimintakate				-1 400 000		
Pääomallainan määrä						

6 RAHOITUSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
<u>Toiminnan rahavirta</u>	2 099 930	864 881	794 881	889 493	907 578	769 785
Vuosikate	2 467 902	864 881	794 881	889 493	907 578	769 785
Satunnaiset erät						
Tulorah. korjausevät	-367 972					
<u>Investointien rahavirta</u>	-1 419 961	-1 439 000	-1 479 000	-3 096 500	-517 000	-100 000
Investointimenot	-1 662 827	-1 641 000	-1 841 000	-3 314 500	-797 000	-100 000
Rahoitusosuudet	94 266	202 000	362 000	218 000	280 000	
Investointien myynti						
Pys.vast. luovutustulot	148 600					
Toiminnan ja investointien rahavirta	679 969	-574 119	-684 119	-2 207 007	390 578	669 785
<u>Rahoituksen rahavirta</u>						
Antolain. muutokset						
Antolainojen vähennys						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaik. lainojen väh.	-50 000					
Pitkäaik. lainojen lisäys						
Lyhytaik.lainojen muutos						
Muut maksuvalm. muutok.						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 767					
Vaihto-omais. muutos	1 213					
Saamisten muutos	424 057					
Korott. velkojen muutos	-934 493					
Rahoituksen rahavirta	-557 455	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	122 514	-574 119	-684 119	-2 207 007	390 578	669 785

Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot

Toiminnan ja investointien rahavirran

kertymä 5 vuodelta, 1000 €

-1591,82

Investointien tulorahoitus, %

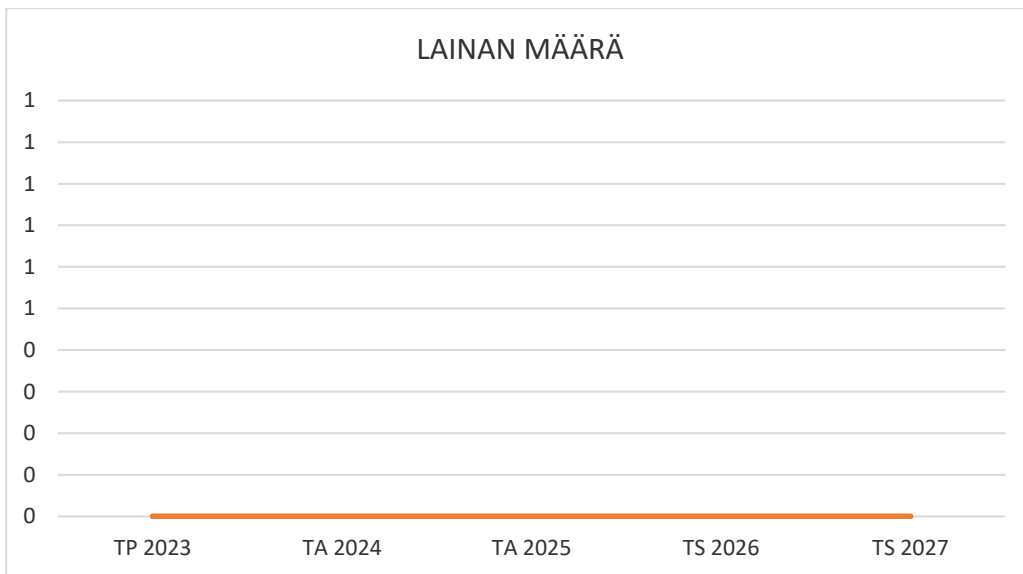
28,73

Laskennallinen lainanhoitokate

-

6.1 Laina

LAINAN MÄÄRÄ					
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Lainat	0	0	0	0	0
Laina/asukas	0	0	0	0	0
Asukkaita	2 110	2 100	2 100	2 080	2 060

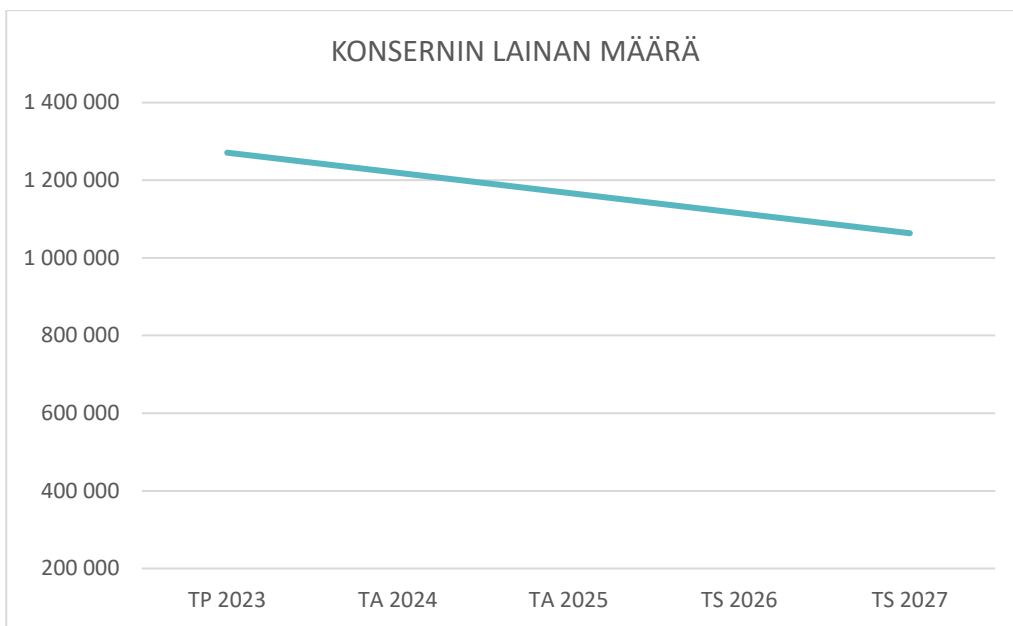

Kunnalla ei ole lainanottotarvetta vuodelle 2025.

6.2 Konsernilaina

KONSERNIN LAINAN MÄÄRÄ					
Kiint. Oy Vuokratatolot					
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Lainat	1 270 953	1 219 079	1 167 205	1 115 331	1 063 484
Laina/asukas	602	581	556	536	516
	2 110	2 100	2 100	2 080	2 060

7 POISTOSUUNNITELMA

Ryhmän nimi	Poistomenetelmä	Poistoperuste v/%
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Atk-ohjelmat	Tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	20 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Asuntotontti	Ei tehdä poistoja	0
Liike- ja teollisuustontit	Ei tehdä poistoja	0
Ulkoilu- ja puistoalueet	Ei tehdä poistoja	0
Metsät	Ei tehdä poistoja	0
Maa-alueet	Ei tehdä poistoja	0
Vesialueet	Ei tehdä poistoja	0
Rakennukset		
Puiset asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Kiviset asuinrakennukset	Tasapoisto	40 vuotta
Rivitalot	Tasapoisto	40 vuotta
Talous- ja ulkorakennukset	Tasapoisto	30-40 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30-50 vuotta
Liikerakennukset	Tasapoisto	30-40 vuotta
Teollisuus- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Museorakennukset	Ei tehdä poistoja	0

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut ja puistot	Tasapoisto	15-20 vuotta
Tiet	Tasapoisto	40 vuotta
Torit	Tasapoisto	40 vuotta
Satamat, laiturit ja uimalat, sillat	Tasapoisto	10-30 vuotta
Satama	Tasapoisto	30 vuotta
Silta	Tasapoisto	40 vuotta
Uimala	Tasapoisto	20 vuotta
Urheilu- ja ulkoilurakenteet	Tasapoisto	20 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	15-30 vuotta
Puhelinverkko ja keskuskeskukset	Tasapoisto	15 vuotta
Sähköjohdot ja kiinteät sähkölaitteet	Tasapoisto	15 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	15 vuotta
Muut kiinteät koneet ja laitteet	Tasapoisto	10 vuotta
Kaukolämpöverkko	Tasapoisto	15 vuotta
Ulkovalaistuslaitteet	Tasapoisto	20 vuotta
Vedenjakeluverkosto	Tasapoisto	15 vuotta
Viemäriverkosto	Tasapoisto	15 vuotta
Yleiset alueet, sadevesiviemärointi	Tasapoisto	20 vuotta

Koneet ja kalustot

Raskaat koneet ja kalusto	Tasapoisto	15 vuotta
Rautaiset alukset ja veneet	Tasapoisto	15-20 vuotta
Puiset alukset, muut uivat työkoneet	Tasapoisto	10 vuotta
Erikoisajoneuvot	Tasapoisto	15 vuotta
Paketti- ja kuorma-autot	Tasapoisto	10 vuotta
Muut ajoneuvot	Tasapoisto	10 vuotta
Kevyet koneet ja laitteet	Tasapoisto	5-8 vuotta
Atk-laitteet	Jäännösarvopoisto	30 %
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3-15 vuotta
Muut konttorilaitteet	Tasapoisto	3 vuotta
Muu irtain omaisuus	Tasapoisto	15 vuotta